

ΜΟΥΣΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΤΕΥΧΟΣ 6-7 (30-31)

ΙΟΥΝΙΟΣ-ΙΟΥΛΙΟΣ

1931

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

“Όταν ἡ γλυκύφθογγος λύρα τοῦ μεγαλοῖδεάτου Αἰσχύλου, οἱ ἀρμονικοὶ αὐλοὶ τοῦ κατ’ ἔσοχὴν τρυφεροῦ ποιητοῦ Σοφοκλέους καὶ ἡ ἀργυρόηχος κιθάρα τοῦ τραγικοῦ φιλοσόφου Εὐρυπίδου ἐπλήρουν τὸν περιβάλλοντα τὸν ἱερὸν βράχον τῆς Ἀθηνᾶς χώρον ἐκ τῶν ἀρμονικῶν αὐτῶν φθόγγων—θὰ ἐξελαμβάνετο ὡς ἡ ἐσχάτη τῶν ὕβρεων, εἰ μὴ τι ἄλλο, εἴαν τις ἐφαντάζετο, ὅτι θὰ ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ ἤρχετο ἡμέρα εἰς τὴν αὐτὴν χώραν, ἔνθα ἐκεῖνα θαυμασίως ἤχησαν καὶ μετ’ ἐνθουσιασμοῦ ἠκούσθησαν ὑπὸ τῶν μουσοτραφῶν Ἀθηναίων, ὅτι ἤθελον ἀντικατασταθῆναι ὑπὸ τοῦ βαρβαροῦ καὶ ἰσχυροφώνου ταμπουρά καὶ τοῦ αὐλοειδοῦς τουρκοπερσικοῦ νάι.

Ἐφαντάσθη ποτὲ ὁ μεγαλόνομος Σωκράτης, ὅτε γέρον ἐξεμάνθανε τὴν κιθάραν, ὅτι θὰ ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ ἔλθῃ ἐποχὴ, καθ’ ἣν ὡς εἰρωνίαν δι’ αὐτὸν ὑπὸ τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως, ἐκεῖ ἀκριβῶς, ὅπου τὸ πρῶτον ἤχησαν οἱ ἀργυροῦχοι ἐκεῖνοι ἤχοι τῆς κιθάρας ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ μεγάλου διδασκάλου, ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν θὰ ἐκάθητο σταυροποδητεὶ ὁ βέβηλος ζεῖμπέκης, ἵνα κρούσῃ τὸ ἰδικόν του ἰσχυρόφωνον μουζούκι; Ὅτε δὲ ἡ μεγάλη καλλιτεχνικὴ διάνοια τοῦ θεοῦ Φειδίου ἐπλάττε τὸ χρυσελεφάντινον ἀγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ ἐστόλιζε διὰ ποικίλων ἀναγλύφων παραστάσεων τὸν ἱερὸν βράχον τῆς Ἀκροπόλεως—τὰς ὁποίας ἐθαύμαζον αἱ καλλιπάρειοι καὶ καλλίσφυροι ἀτθίδες—εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν μεγάλους χορούς, οἵτινες ἰστάμενοι πρὸ τῶν βωμῶν ἔψαλλον ἐν θαυμασίᾳ φωνῇ καὶ μετ’ ἀπαραμίλλου ρυθμικοῦ κάλλους τοὺς ὕμνους πρὸς τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ τὴν θεὰν τῆς σοφίας.

Ἄλλ’ οὐδεὶς ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ συλλάβῃ κατὰ διάνοιαν ὅτι ὁ κατακλυσμὸς τοῦ πανδαμάτορος χρόνου θὰ ἔφερε ποτέ, πλὴν ἄλλων τὰ μάλιστα ἐπιβλαβῶν, τοὺς γυμνόποδας δεοβίσιδες, τοὺς μαχαιοφόρους ζεῖμπέκους καὶ τοὺς χρησολόγους σοφτάδες ἵνα, διὰ τῶν ρυπαρῶν αὐτῶν ποδῶν ὀρχούμενοι τοὺς ἀγρίους τῶν χορῶν, βεβηλώσωσι, καταπατοῦντες τὸν ἱερὸν ἐκεῖνον χώρον, ἔνθα ἄλλοτε ἐκελάδησεν ἡ μουσα τῶν μεγάλων ποιητῶν οὐχὶ πλέον τῆς ἀρχαιότητος, ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης.

Εἰς τὴν χώραν ταύτην λοιπὸν αἱ μουσαὶ ἐπὶ αἰῶνας ἐσίγησαν. Ἐκρύβησαν εἰς τὰ ἄδυστα τῶν ἀπειραρίθμων σπηλαίων, τὰ ὁποῖα ἐκρυπτεν εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς ἡ ὡραία χώρα τῆς Ἑλλάδος. Ἐλάλησαν κοῦκοι, ἔτε-

ρέτισαν τέτιγες, ἔφυγαδευθήσαν αἱ ἀηδόνες καὶ μόνον πτωχὰ στρουθία ἐπικαθήμενα ἐπὶ τῶν ξηρῶν κλάδων, ἐκελάϊδισαν θλιβερὰ διὰ τῆς μικρᾶς αὐτῶν φωνῆς τὴν μεταβολὴν τῆς τύχης, τὴν ἐπὶ τόσους αἰῶνας ἀπαισίαν δουλείαν. Τὸ δὲ ἱερὸν πτηνὸν τῆς Ἀθηνᾶς, τὸ σύμβολον ἐκεῖνο τῆς σοφίας, ἡ μεγαλόφθαλμος γλαυξ, πιστὸν εἰς τὴν χώραν ἐν ἣ ἔγεννήθη, δὲν ἔφυγε, οὐδὲ ἀπεμακρύνθη τῆς ὥραιας γενετείρας γῆς, ἀλλὰ μείναν, ἤλαξε κατοικίαν καὶ σύμβολον.

Ἀπὸ τοῦ μεγαλοπροεποῦς κράνους τῆς μεγάλης θεᾶς (Παρθένου Ἀθηνᾶς) ἐπεκάρθησε εἰς τὰ ἔρειπια, εἰς τοὺς ἀπροσίτους βράχους, καὶ ἐκεῖσε μένον καὶ κλαῖον τὴν ἀπώλειαν τοῦ μεγαλείου, μετέβαλε καὶ σημασίαν συμβόλου, ἐνομίσθη πλέον ὁ προάγγελος κακῶν, οἰωνὸς τῆς συμφορᾶς τῆ οἰκογενεῖα ἐκεῖνη, ἄνωθεν τῆς ὁποίας ἤθελε κραῖζει ἐν ὥρᾳ νυκτός.

Οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι παρῆλθον μόλις δ' ἀνέλαμψε τὸ λαμπρὸν φῶς τῆς ἐλευθερίας καὶ ἰδοὺ πλέον ὡς κοιλίαι ἤρξαντο ἀναφαινόμενα αἱ θυγατέρες τῶν Μουσῶν, αἱ Δρυάδες Νύμφαι, μουσηγετοῦσαι τὴν χώραν, ὡσάν ἡ χώρα αὐτὴ ἢ ποτὲ μπουσοπλάστις δὲν μετέβαλε ποιόν, ὡς δὲν μετέβαλε γλῶσσαν καὶ ἔθιμα, οὐδ' ἀπεσκορπίσθη τὸ μουσικὸν ἄρωμα, ἐκ τοῦ ὁποίου εὐδιάζεν τὸ πάλαϊ ἢ χώρα αὐτῆ, ἡ μητέρα τῆς καλλιτεχνίας... V

* *

Τὴν μουσικὴν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς παλιγγενεσίας καὶ ἐντεῦθεν θὰ διαιρέσωμεν εἰς δύο κλάδους, μεγάλως διαφέροντας ἀλλήλων :

α') Εἰς τὴν τῆς Ἑπτανήσου καὶ β') εἰς τὴν τῆς λοιπῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος (*) ἔχουσαν μέγα κέντρον τὰς Ἀθήνας.

Ἡ μουσικὴ ἐν τῇ Ἑπτανήσῳ ἔχει πολὺ παλαιὰν τὴν οἴζαν. Ἀνάγεται εἰς τοὺς πρώτους χρόνους τῆς ἀναπλάσεως αὐτῆς ἐν τῇ Δύσει ἀπὸ τῆς ἐπικυριαρχίας τῶν Ἑνετῶν. Οἱ ἑπτανήσιοι ὄχι μόνον δὲν διέκοψον τὴν μουσικὴν ἀνατροφὴν, ἀλλ' αὐτοὶ πρώτοι ἐποτίσθησαν τὸ νάμα τῆς ἐν τῇ Δύσει ἀναγεννήσεως καὶ ἔνεκα τῆς ἀμέσου αὐτῶν ἐπιμιξίας μετὰ τῶν Ἰταλονεετῶν, καὶ ἔνεκα τῆς φυσικῆς τοῦ τόπου πρὸς τὴν μουσικὴν ὁσιπῆς.

Ὅταν ἡ Ἰταλία ἀπὸ τοῦ 15ου αἰῶνος ἤρξατο τροφοδοτοῦσα τὴν Δύσιν μουσικῶς, ἡ Ἑπτανήσος ἐγγύτατα τῆς Ἰταλίας κειμένη καὶ εἰς ἀμέσους ἐρχομένη πρὸς αὐτὴν σχέσεις, ἔνεκα τῆς ἐπικρατήσεως τῶν Ἑνετῶν, λίαν φυσικὸν ἦτο, πρώτη αὐτὴ νὰ ἀρχίσῃ ἀναπτυσσομένη καὶ ἔπειτα νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μουσοτρόφος διὰ τὴν λοιπὴν ἐλευθερωθεῖσαν Ἑλλάδα.

Ὁ Ἑπτανήσιος, σὺν τῇ μητρικῇ αὐτοῦ γλώσσῃ, ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἐδιδάσκετο καὶ τὴν μουσικὴν γλῶσσαν, ἥτις εἶναι ἡ Ἰταλική. Αὐτὴ δὲ τὰ μέγιστα συνέβαλλε εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν πολυθελγητῶν ἰταλικῶν μελωδιῶν. Ἄν δὲ σήμερον ἤρχισε νὰ ἐκλείπῃ πως ἡ ἰταλικὴ γλῶσσα, οὐχ' ἦττον εὐτυχῶς δὲν συνέβη τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὴν μουσικὴν.

(*) Μουσικὴν δὲ λέγοντες νοοῦμεν τὴν τεχνικὴν μουσικὴν κατὰ τοὺς νέους κανόνας τῆς τέχνης, τὴν ἀναβιώσαν ἐν τῇ Δύσει ἀπὸ τῆς 15 μ. Χ. ἑκανονταετηρίδος σὺν τῇ λοιπῇ ἀναγεννήσει τῆς Καλλιτεχνίας.

Ὁ Ἑπτανήσιος ἔχει τὴν μουσικὴν μέσα του, ὡς κοινῶς λέγεται, γενναῖα μουσικός. Ἄλλ' ἔνεκα τούτου δυστυχῶς ὀλίγον φροντίζει καὶ διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν μουσικὴν του ἐκπαίδευσιν.

Ὁὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἡ μουσογόνος Κέρκυρα ἦτο τὸ κριτήριον τῶν ἰταλικῶν θιάσων. Ἄλλοίμονον εἰς τὸν αἰοῖδον ἐκείνον, ὃ ὁποῖος ἐμφανιζόμενος πρὸ τοῦ Κερκυραϊκοῦ κοινοῦ ἀπεδοκιμαζέτο. Ἦτο δύσκολον πλέον νὰ εὕρη θέσιν ἐν τῷ θεάτρῳ. Ἡ Κέρκυρα δηλ. ἦτο ἓνα εἶδος Σκάλας τοῦ Μιλάνου. Ἡ ἔπρεπεν ὁ Θιάσος νὰ εἶναι εὐπροσωπότατος, ἢ ἔπρεπε νὰ φύγη αὐθημερόν. Καὶ σήμερον βεβαίως ἡ κρίσις δὲν ἐξέλειπεν, ἐκ τοῦ τόπου, ἀλλὰ οἱ πόροι τῆς συντηρήσεως τοῦ θεάτρου ἀπέλιπαν.

Οἱ καλοὶ θιάσοι ἀπαιτοῦσι χρῆμα, ἀνευ τοῦ ὁποῖου δὲν εἶναι ποτὲ δυνατὸν νὰ εὕρεθῶσι. Σήμερον δὲ ἠλλαξαν οἱ ὄροι τῆς συντηρήσεως τῶν μελοδραματικῶν θιάσων, ἔνεκα τῶν νεωτερισμῶν τῆς ὀρχήστρας, ἥτις εἶναι πολυάριθμος, πολυποίκιλος καὶ πολυδάπανος, μετεβλήθησαν δὲ καὶ οἱ ὄροι ὑψ' οὓς ἄδουσι οἱ ἠθοποιοί.

Οἱ ἰταλικοὶ θιάσοι τῶν μελοδραμάτων τῆς παλαιᾶς σχολῆς δὲν εἶχον τόσον ὑπεροχὰ ἔξοδα, ὅσα ἀπαιτεῖ σήμερον τὸ νέον μελόδραμα.

Ἄς ὄψεται ὁ Βάγγερ, ἔνεκα τοῦ ὁποῖου μετεβλήθησαν οἱ ὄροι τῆς μουσικῆς τῶν θεάτρων. Ὁρχήστρα, ἠθοποιοί, μηχανήματα ὅλα εἰς ἀναστάσειν. Οἱ θεαταὶ—ἀκροαταὶ δὲν ἀκροῶνται μόνον μετὰ θρησκευτικῆς σιγῆς, ἀλλὰ δέον νὰ ᾄδωσι καὶ παρασκευασμένοι διὰ μουσικῶν γνώσεων. Καὶ δι' ὅλα αὐτὰ ἀπαιτεῖται πολὺ χρῆμα.

Ἡ μυροβόλος Ζάκυνθος ἀφ' ἐνὸς καὶ ἡ εὐάνδρος ἐξ ἄλλου Κεφαλληνία ἡμιλλῶντο ἑκατέρα τίς θὰ φέρῃ καλλιφωνότερους θιάσους, τίς θὰ ὑπερβάλῃ τὴν ἑτέραν. Καὶ ἡ ἀμιλλα ἐκείνη εἶχε τὰ εὐάρεστα ἀποτελέσματα τῆς. Διότι πάντοτε ἤρχοντο τέλειοι θιάσοι.

Καὶ ὁ μὲν Ζακύνθιος καταμαγευμένος, ἐξήρχετο συρίζων τὰς ὠχραίας μελωδίας, τὰς ὁποίας ἐν τῷ θεάτρῳ ἤκουσεν, ὁ δὲ Κεφαλλῆν μεταβαίνει σύννουσ οἴκοι, λαμβάνων δὲ ἀνά χεῖρας τὴν κιθάραν, ἐξετέλει ὅσα περίπου ἤκουσεν ἐν τῷ θεάτρῳ.

Εἶνε περιώνυμοι αἱ νυκτωδία τῶν ἑπτανησίων. Ἐν Ζακύνθῳ κάποτε μετεκόμισαν ὀλόκληρον κλειδοκύμβαλον ἐν ὥρᾳ νυκτὸς διὰ νὰ ἐκτελέσουν τὴν καντάδα τῶν ἐν συναυλίᾳ μετ' ἄλλων ὁργάνων. (Αἱ καντάδες ἀκούονται μετὰ προσοχῆς, μὴ τυχὸν διαφύγη παραφωνία τις).

Καὶ τὰ θεάτρα ἐκεῖνα τῆς πολωνύμου νήσου σιγῶσιν, ἢ ἂν ποτε ἀνοίξωσι στεροῦνται τῆς παλαιᾶς αὐτῶν αἴγλης καὶ πρωτοτυπίας διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, οὓς ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν καὶ περὶ τοῦ θεάτρου τῆς Κερκύρας.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν τῆς Ἑπτανήσου ὄψιν πρὸς τὴν μουσικὴν, γυν δ' ἔλθωμεν ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴν. Καὶ ὡς πρὸς τὴν τέχνην πρώτη ἡ Κέρκυρα ἀνέπτυξεν τοὺς μαέστρους της, τοὺς πολλὰκις πρώτης δυνάμεως, ἔπειτα δ' ἡ Ζάκυνθος καὶ ἡ Κεφαλληνία. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι ὡς μὴ ὤφειλεν, ἡ τέχνη ἔμεινε στάσιμος. Εἶναι ἀληθές ὅτι πολλὰ ὀρχήστρα καὶ φιλαρμονικαί, ὅπως καὶ ἡ στρατιωτικὴ μουσικὴ, ἐτροφοδοτήθησαν ὑπὸ ἑπτανησίων μουσικῶν ποιητῶν, ἰδίως Κερ-

κυραίων, ἀλλ' ἡ παραγωγή ἠλαττώθη κατὰ πολὺ, σήμερον δὲ μετὰ βίας κατορθώθη νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν ἐντοπίαν μουσικὴν ζωὴν. Ἐνῶ ἔπρεπεν ἡ Κέρκυρα, τοῦλάχιστον, νὰ ἔχῃ ἐν πρώτης τάξεως Ὀδεῖον, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ γίνῃ δι' ἰδιωτικῆς καὶ μόνης πρωτοβουλίας. Διότι ἡ Πολιτεία οὔτε τὰ μέσα ἔχει, οὔτε τὸν καιρὸν διὰ νὰ σκέπτεται διὰ τοιαῦτα πράγματα. Συνδρομὴν εὐτυχῶς παρέχει εἰς ὅλας τὰς μουσικὰς ἐταιρείας. Αὗται δὲ καταλλήλως διοργανοῦνται δύνανται ν' ἀποβῶσι θαυμάσια φυτόρια τῆς μουσικῆς.

Ἡ Κέρκυρα κέχθηται δύο Φιλαρμονικὰς: τὴν παλαιὰν καὶ τὴν νέαν, τὴν ἐπονομαζομένην Μάντζαρος. Καὶ ἐκ τῶν δύο τούτων ἐξῆλθον πολλοὶ μουσικοὶ καὶ τινες μουσικοδιδάσκαλοι. Αἱ στρατιωτικὰ μουσικὰ, καὶ αἱ πλεῖστοι τῶν φιλαρμονικῶν ἐτροφοδοτήθησαν ἀπὸ ἀποφοίτους τῶν προμημονευσθεισῶν Φιλαρμονικῶν. Ἄλλ' ἀμφοτέρωα περιώρισαν τὸ ἔργον των καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν πνευστῶν ὄργάνων, ὅσα, δηλονότι, ἀναγκαίουσι πρὸς ἀπαρισμὸν μιᾶς μπάντας. Εἰς τὴν μίαν μόνον ἐξ αὐτῶν, ὡς ἐκ περισσοῦ, διδάσκεται καὶ τὸ βιολίον.

Ὁ περιορισμὸς αὐτός, δύνανται εἰπεῖν, ἔβλαψε πολὺ τὴν μουσικὴν ἀνάπτυξιν. Ἐπρεπεν εἰς τὴν μίαν ἐξ αὐτῶν, τὴν εὐπορωτέραν—καὶ αὕτη εἶναι ἡ παλαιὰ—νὰ ὑπῆρχε τάξις κλειδοκνυμβάλου, ὠδικῆς (Canto) καὶ ἀρμονικῆς, μεθ' ὅλων τῶν κλάδων τῆς πολυφωνικῆς (Contrapunto) κ. λ. Πολὺ δ' εὐκόλον κατ' ἐμὲ ἦτο τοῦτο, ἀφοῦ ἐν Κερκύρα ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος διδάσκαλος τῆς ἀρμονικῆς ὁ πεφημισμένος Μάντζαρος.

Ἐπρεπε δ' ἐκτοτε νὰ ἰδρυνθῇ τάξις ἀρμονικῆς καὶ νὰ συνεχισθῇ τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου διδασκάλου ὑπὸ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ (καὶ τοῦλάχιστον ἐγένετο τοιαύτη ἀπόπειρα) ὥστε σήμερον ἡ Κέρκυρα νὰ ἦτο ἡ κατ' ἐξοχὴν πόλις τῆς μουσικῆς διδασκαλίας. Θὰ μετέβαινον ἐκεῖ πρὸς ἐκμάθησιν τελείαν τῆς μουσικῆς—ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων μερῶν τῆς Ἑλλάδος—καὶ ἐκεῖθεν θὰ προσελαμβάνοντο διδάσκαλοι τῆς μουσικῆς. Ἄλλ' ὅ,τι μέχρι τοῦδε δὲν ἐγένετο, δύνανται ἀπὸ σήμερον νὰ ἐπιτευχθῇ. Ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐργασθῇ μετ' ἐπιμονῆς καὶ ζήλου ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία.

Κορυφαῖον μουσικοδιδάσκαλον ἀνέδειξεν ἡ Κέρκυρα τὸν Μάντζαρον, σπουδάζοντα ἐν Νεαπόλει τῆς Ἰταλίας ὑπὸ τὸν διάσημον μουσικὸν Τσιγκαρέλη. Ὁ ἴδιος μετὰ ταῦτα ἐδίδαξεν ἐν Κερκύρα μὲ ὅλους ἰδιορρυθμον σύστημα καὶ ἀνέδειξεν πολλοὺς μαθητάς. Τὴν ἀρμονίαν ὅμως ἐδίδασκε κατ' οἶκον. Τὸ ὄνομά του δὲ ἔλαβε τόσην φήμην, ὥστε καὶ ἐκ τῆς Ἰταλίας ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν διὰ νὰ διδαχθῶσι μουσικῆν.

Ἐργαζε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ ἴδιον πόνημα ἀρμονικῆς, ὅπερ μένει ἀνέκδοτον. Ἐτόνισε τὸν Ἐθνικὸν μας ὕμνον, τὸ τροπάριον τῆς Κασσιανῆς καὶ ἄλλα ἔργα μείναντα ἀνέκδοτα.

Εἶναι μακρὸς ὁ κατάλογος τῶν Κερκυραίων μουσικοδιδασκάλων, οἵτινες ἀνεδείχθησαν οἱ μὲν ἐν τῇ ὀργανικῇ μουσικῇ, οἱ δὲ ἐν τῇ συνθετικῇ, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων σημειώνονται ὅτι ὑπῆρξαν ἀγαθὰ τοῦ Μάντζαρου. Οἱ ἀδελοφοὶ Ἀστ. καὶ Ἰωσήφ Λιβεράλης, ὧν ὁ πρῶτος πρῶτως ἀπέθανεν, ὁ Σπ. Ξύνδας, ὁ γνωστὸς καὶ ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ «Ἐυποψηφίου βουλευτοῦ», ὁ δοὺς πολλάκις δείγματα τῆς καθαριστικῆς αὐτοῦ δεινότητος ἐν

πολλαῖς συναυλίαις, ἃς ἔδωκεν ἑνταῦθα. Δομένικος Παδοβάνης, Στέφ. Πορσαλέντης, Στυλ. Μπάνιας, Ἄλεξ. Κλάχος, Γρηγ. Γεώργοβιτς, Ἄν. Καρατζᾶς, Λαμπελέτ πατήρ, οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσήφ καὶ Σπύρος Καίσαρης, Γιοχάλας, Παριζίνης ὁ γνωστὸς ἐν Ἀθήναις, Γ. Λαμπίρης μαθηταὶ τοῦ Μαντζάρου καὶ ἄλλοι.

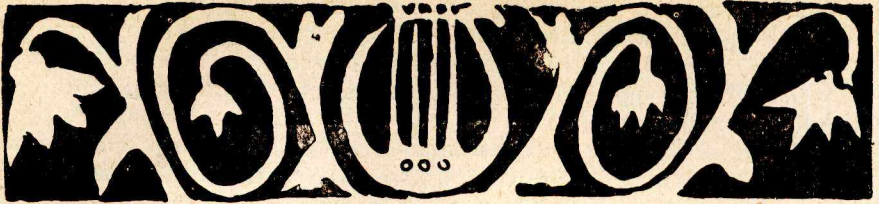
Ἡ Ζάκυνθος, ἥτις κέκτηται πολὺ καλὴν φιλαρμονικὴν ἀνέδειξε διακεκομμένους μουσικοὺς. Τὸν Καρέρη μελωποιοῦν, πλὴν πολλῶν ἄλλων, τῆς «Φροσύνης», τοῦ «Μάρκου Μπότσαρη» ἐκτελεσθέντων ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Φαλήρου ὑπὸ τοῦ πρώτου ἑλλην. μελοδράματος. Ἀλησμόνητον μένει ἐτι τὸ «ἔγγρασα μορὲς παιδιά».

Ἄλλοτερον μουσικὸν ἀνέδειξεν ἡ Ζάκυνθος τὸν Δομενεγίνην, φημιζόμενον ὡς καλὸν διευθυντὴν ὀρχήστρας καὶ δόκιμον διδάσκαλον. Τὸν Καπνίσην, καθαριστὴν πρώτης δυνάμεως, οὐτινος ἡ μέθοδος τῆς Κιθάρας εἶναι ἀκόμα ἐν χρήσει καὶ ἄλλους.

Ἡ Κεφαλληνία ἔχει δύο φιλαρμονικάς, τὴν μίαν ἐν Ἀργοστολίῳ πολὺ καλὴν, τὴ δὲ ἐν Ληξουρίῳ καλὴν. Ἐξ αὐτῆς κατάγεται ὁ γνωστὸς ἐν Ἀθήναις διὰ πολλὰς αὐτοῦ ᾠδικὰς συνθέσεις Γ. Λαμπίρης—ἕνθα διέτελεσε καὶ τὸν πλεῖστον χρόνον μουσικοδιδάσκαλος. Ἐκ Κεφαλληνίας κατάγεται καὶ ὁ φίλος Δ. Λαυράγκας, ὁ γνωστὸς ἐν Ἀθήναις. μουσουργός.

† ΘΕΜ. ΠΟΥΚΡΑΤΗΣ

Σημ. Μ. Χ.— Τὸ προοιμακόν, οὕτως εἶπεν, αὐτὸ ἀπόσπασμα γιὰ τὴν μουσικὴν ἀνάπτυξιν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, εἶναι ἓνα μέρος ἀνεκδότης ἱστορικῆς μελέτης, ποῦ ἔμεινε ἡμιτελής, τοῦ διακεκομμένου συνθέτου καθηγητοῦ Θ. Πουκράτη—ποῦ πολλὰ προσέφερε ὑπὲρ τῆς Ἑλλην. Τέχνης—τὸ ὅποιον εὐγενῶς μᾶς παρεχώρησε πρὸς δημοσίευσιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀλησμόνητου ἐκκλησιαστικοῦ μουσουργοῦ.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΗΣ ΜΙΝΩΪΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς οἱ ὁποῖοι ὁμιλοῦν περὶ τῆς μουσικῆς ἐννοοῦν αὐτὴν κατὰ διαφόρους τρόπους συχνάκις δὲ αἱ ὑπ' αὐτῶν ἐκτιθέμενα ἐρμηνεῖαι δὲν συμφωνοῦν πρὸς ἀλλήλας ἢ ἀντικρούονται.

Ἀναφέρουν ἀγῶνας μουσικοῦς καὶ γυμνικοῦς ⁽¹⁾ ἄλλοι ὀνομάζουσι ἄνδρας ποιητικοῦς καὶ μουσικοῦς ⁽²⁾, χαρακτηρίζουσι μερικὰ ζῶα ὡς μουσικὰ ⁽³⁾. Ἀναφέρονται προσέτι καὶ ἄνδρες σοφοὶ καὶ μουσικοὶ ⁽⁴⁾, ἐπίσης καὶ πόλεις μουσικώταται ⁽⁵⁾. Διὰ τὸν λόγον ἢ τὴν σκέψιν ἔλεγον «ὄρθῶς

⁽⁶⁾ Παρὰ Πλάτωνι καὶ Ἰσοκράτη 425 Α καὶ μουσικῶς» ⁽⁶⁾ Φανερόν εἶναι ἐπομένως ὅτι ἐὰν ἡ ἀρχαιολογία δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχη ἄλλα στοιχεῖα, ἀπὸ τὰ ὑπὸ τῆς φιλολογίας προσκομιζόμενα, θὰ καθίστατο δυσχερέστατος τῆς ἀρχαίας μουσικῆς ὁ χαρακτηρισμὸς. Εὐτυχῶς, παραστάσεις ἀγγείων, ἀνάγλυφα, μετῶπαι διέσωσαν μέχρις ἡμῶν ἀπεικονίσεις μουσικῶν ὀργάνων ἐγχόρδων ἢ πνευστῶν, ἐπιγραφαὶ δέ, καὶ στοιχεῖα τινὰ τῆς ἐλληνικῆς παρασημαντικῆς ⁽⁷⁾ τῆς ὁποίας ἀκόμη δυστυχῶς δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ διασάφισις καὶ ὁ προσδιορισμὸς πολλῶν σημείων ⁽⁸⁾.

Προκειμένου ἐνταῦθα περὶ τῆς ἐν Κρήτῃ μουσικῆς κατὰ τοὺς προελληνικοὺς χρόνους σημειοῦμεν ὅτι εἶναι ἐλάχιστα τὰ δεδομένα, ἐφ' ὧν θὰ ἦτο δυνατόν τις νὰ στηρίξη τὴν θεωρίαν ἐπὶ τῆς τότε μουσικῆς ἀναπτύξεως. Πάντως τὰ ὑπάρχοντα τοιαῦτα εἶναι χαρακτηριστικὰ διὰ τὰ ἐν αὐτοῖς ἀπεικονιζόμενα ὄργανα καὶ ἐπιτρέπουσι τὴν ὁπωσοῦν ἐρμηνεῖαν καὶ κατὰταξιν αὐτῶν.

Τὰ ἐφ' ὧν στηριζόμεθα τεκμήρια εἶναι :

1) Ἀπεικονίσεις σκηνῶν λατρείας ἐπὶ τῆς σαρκοφάγου τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐν Κρήτῃ.

⁽¹⁾ Θουκυδίδης 3.104.

⁽²⁾ Πλάτων—Νόμοι 802 Β.

⁽³⁾ Πλάτων—Πολιτεία 620 Α.

⁽⁴⁾ Ἀριστοφάνης : Σφήκες 1244.

⁽⁵⁾ Πλάτων—Νόμοι 816 C.

⁽⁷⁾ Reinach : La musique grecque.

⁽⁸⁾ Gevaert : Histoire et théorie de la Musique dans l' Antiquité.

2) Ἀγαλμάτιον ἐκ μιᾶς τῶν Κυκλάδων παριστάνων παίκτην λύρας.

3) Μέρος Κρητικῆς ἀγγελίης εἰκονίζον πομπὴν ἀγροτικὴν ἢς προηγείται ἀρχηγὸς σείων τὸ σείστρον.

Ἐπὶ τῶν τριῶν αὐτῶν εὐρημάτων φέρεται ἡ ἐξέτασις ἡμῶν.

Σαρκοφάγος Ἀγίας Τριάδος.—Ἡ σαρκοφάγος αὐτὴ ἐξωγραφισμένη ἐπὶ τῶν 4 πλευρῶν, φέρει ἐπὶ τῶν ἐπιμηκροτέρων, ἀπεικονίσεις λατρείας νεκροῦ, διπλοῦ πελέκεως καὶ θυσίας.

Εἰς τὴν μίαν ὄψιν παρὰ τὸν φέροντα τὰ ὀλοκαυτώματα, πορεύεται ἀνὴρ φέρων γυναικείαν ἐσθῆτα (9) καὶ παίζων λύραν τῆς ὁποίας αἱ ἐπτὰ χορδαὶ καθαρῶτατα διακρίνονται.

Ὅσα ἐπομένως ἀναφέρουν οἱ Αἰλιανός, Πλούταρχος καὶ Στράβων περὶ τελειοποιήσεως τῆς τετραχόρδου λύρας ὑπὸ τοῦ Τερπάνδρου εἶναι ἀπλοῦς μῦθος, ἐφ' ὅσον δύο ὄλας χιλιετηρίδας π. Χρ. ἦτο ἤδη ἐν χρήσει ἢ ἐπτάχορδος τοιαύτη.

Ἐπὶ τῆς ἄλλης πλευρᾶς ἐφ' ἧς παριστάνεται σκηνὴ θυσίας, εἰκονίζεται παίκτης διαύλου συνοδεύων τὴν πομπήν. Οἱ δύο σωλῆνες τοῦ αὐλοῦ εἶναι διαφόρων μηκῶν, τοῦ μικροτέρου χρησιμεύοντος διὰ τὴν ἐκπομπὴν τῶν ὀξέων ἤχων, τοῦ δ' ἑτέρου διὰ τὴν τῶν βαθῶν τοιούτων.

Ὅτι δὲ οἱ αἶψαι εἶναι ὄραταί, ἐκ τῶν ὁποίων πέντε ἢ ἕξ καλύπτει ἡ χεὶρ τοῦ μουσικοῦ (10) εἶναι πιθανώτατα χρωματικὸς αὐλὸς δεκατεσσάρων φθόγων ἔχων ἕκτασιν καὶ ὅστις ἀργότερον θὰ ἐπαρξέσῃ διὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς.

Ἀγαλμάτιον τῶν Κυκλάδων.—Τὸ ἀγαλμάτιον αὐτό, πρωτογόνου τέχνης, παριστᾷ παίκτην λύρας, καθήμενον. Τὸ σχῆμα τῆς λύρας εἶναι περιπίπτου τὸ τοῦ ὀρθογωνίου τριγώνου. Δυστυχῶς ὅμως ἐλλείπουν αἱ χορδαὶ καὶ εἶναι δύσκολος ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν καὶ ἡ τῶν φθόγων ἕκτασις. Εἶναι πάντως ἐνδεικτικόν, τῆς ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων χρήσεως τῆς λύρας ὡς μουσικοῦ ὄργανου, ἐφ' ὅσον βάσει τῆς τοῦ Meyer χρονολογίας δύναται τὸ ἀγαλμάτιον νὰ τοποθετηθῇ μετὰ βεβαιότητος πρὸ τῆς 3ης πρὸ Χριστοῦ χιλιετηρίδος.

Ἡ τρίτη συνεισφορὰ τῶν Ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων εἰς τὴν μελέτην τῆς ἐν Κρήτῃ μουσικῆς εἶναι ἡ ἀπεικονίσις εἰς τὸ κάτω μέρος ἀγγελίου μιᾶς μεγάλης συνοδείας ἀγροτῶν ἢ στρατιωτῶν ψαλλόντων, τῆς ὁποίας ἡγεὶται ἀρχηγὸς δίδων τὸν τόνον διὰ σείστρον, τοῦ ὁποίου τὸ σχῆμα καὶ ὁ τρόπος τῆς χρήσεως προδίδει Αἰγυπτιακὴν ἐπίδρασιν (11). Πράγματι,

(9) Ἡ συνῆθεια αὐτῆ, ὑπομνησκει ἡμῖν, τὴν τῆς κλασσικῆς τέχνης, νὰ περιβάλλῃ τὸν κηθαρῶδὸν Ἀπόλλωνα διὰ γυναικείου περιδλήματος.

(10) Ἐπὶ τῆς εἰκόνης δὲν διακρίνεται ἐὰν ὁ αὐλητῆς, φέρει φαρβαίαν ἦτοι τεμάχιον δέρματος δι' οὗ οἱ νεώτεροι μουσικοὶ περιέθεον περὶ τὸ στόμα καὶ τὰς παρειάς, πρὸς πληρεστέραν συγκέντρωσιν τοῦ ἤχου εἰς τὸν αὐλόν (Ἀριστοφάνους <Σφήκας> 580, Ἀριστοφάνους <Ὀρνίθεσ> 862).

(11) Περὶ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ σείστρου πρβλ. :

Πλουτάρχου : Περὶ Ἰαίδος καὶ Ὀσιρίδος, (63) 2, 376 C καὶ ἐξῆς. Φιλόστρατος 769. ὁ A. Moret : La civilisation égyptienne σελ. 538, φρονεῖ ὅτι δὲν γνωρίζωμεν ἀκόμη τίποτε περὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς μουσικῆς.

ἀπὸ τῆς 12ης δυναστείας (1800 π. Χ.) κυρίως ὁμως κατὰ τὴν 18 δυναστείαν (1580 π. Χ.) ἡ Αἰγυπτιακὴ ἐπίδρασις εἶναι ἐξαιρετικὴ ἐν Κρήτῃ, διότι αἱ σχέσεις τῶν δύο χωρῶν εἶναι στενωτάται. (12) Δὲν εἶναι δὲ ἀπίθανον νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι τὸ σειστρον εἶναι Αἰγυπτιακῆς προελεύσεως.

Διάφορα ἄλλα μικρὰ εὐρήματα ὅπως τοῦ Mosso εἰς τὴν Φαιστόν, ὅπου ἐντὸς τάφου ἀνεκαλύφθησαν κύμβαλα καὶ ἓνα εἶδος πρωτογόνου πνευστοῦ ὄργάνου, αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἀργότερον οἱ Ἕλληνες θὰ ὀνομάσουν σύριγγα.

Αὐτὰ εἶναι, ἐν ὀλίγοις, τὰ μέχρι τοῦδε πορίσματα τῆς ἀρχαιολογίας ὅσον ἀφορᾷ τὴν μουσικὴν ἱστορίαν τῆς Κρήτης, ζήτημα τὸ ὁποῖον ἔχει σχέσιν μὲ τὴν προϊστορίαν τῆς μουσικῆς.

Προαίνοντες, παραθέτομεν τὰς κυριωτέρας πηγὰς, ἔξ ὧν ἠρήσθημεν, τ' ἀνωτέρω καὶ ἐν οἷς δύναται τις νὰ εὕρῃ πᾶσαν σχετικὴν βιβλιογραφίαν :

Liddell—Scott. Κωνσταντινίδου : Μέγα λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, εἰς τὰς οἰκείας λέξεις : σείστρον, κύμβαλον, λύρα κλπ., δι' ὅτι ἀφορᾷ τὴν ἑλληνικὴν, λατινικὴν γραμματολογίαν.

Pauly—Wissowa = Real—Encyclopedie εἰς τὰς οἰκείας λέξεις. Τὰ τελευταῖα καὶ θρίθοντα βιβλιογραφικῶν πληροφοριῶν ἄρθρα ἐφ' ὅλων τῶν σχετικῶν ζητημάτων.

Daremberg—Saglio=Pottier=Dictionnaire des Antiquités.

Εἰς τὰ τρία αὐτὰ ἔργα εὐρίσκει τις ὅλα τὰ βιβλιογραφικὰ βοηθήματα μέχρι τοῦ 1924.

Εἰδικῶς διὰ τὴν σαρχοφάγον τῆς Ἁγίας Τριάδος :

R. Paribeni—Il sarcofago dipinto di Haghia Triada εἰς Monumenti antichi dei Lincei XIX—Ρώμη 1908.

Dussaud : Les civilisations prehelléniques 1914 σελ. 402—411, ὅπου καὶ σχετικὴ βιβλιογραφία μέχρι τοῦ 1914.

Ἐκτυπα καὶ φωτογραφία τῆς σαρχοφάγου εἰς :

Bilderatlas zur Religionsgeschichte—tome 7 εἰκ. 89—90—91.

Kunstgeschichte in Bildern : 3ον τετράδιον, σελ. 92.

Bossert=Altkreta—σελ. 48 καὶ 49 (εἰκ. 71 καὶ 72) καὶ

διὰ τὸ ἀγαλμάτιον τῶν Κυκλάδων σελ. 7 (εἰκ. 19 καὶ 20).

Κυρίως ὁμως :

Maraghiannis : Antiquités Crétoises καὶ

Marthe Oulié : Décoration Egeenne (pl. XXIV καὶ XXV).

Γενικὰ περὶ Μουσικῆς εἰς τὴν προελληνικὴν Κρήτην :

G. Glotz : La Civilisation Egeenne, σελ. 335—337, ὅπου καὶ σχετικὴ βιβλιογραφία.

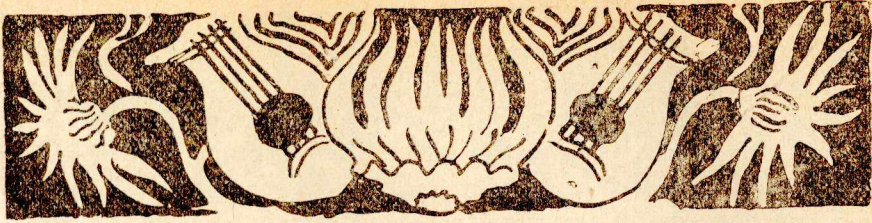
Υ. Γ.—Περὶ Αἰγυπτιακῆς Μουσικῆς σημειωτέον τὰ κάτωθι τῶν ἀρχαίων ἀναφερόμενα.

Δίων ὁ Χρυσόστομος βεβαιοῖ ὅτι ἡ μουσικὴ εἶχεν ἀπαγορευθῆ εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Στράβων (XVII) ἀναφέρει ὅτι αἱ ἱεροτελεστία ἐγένοντο ἐν ἀπολύτῳ σιωπῇ. Ἄλλ' ὁ γραμματικὸς Ἀπολλόδωρος ἀποδίδει τὴν ἐφευρέσιν τῆς λύρας εἰς Ἑρμῆν τὸν Τρισημέριστον. Κατ' Ἀθηναίον, Ὅσιρις ἀνεκάλυψε τὸν αὐλόν.

Θεσσαλονίκη

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΩΓΡΑΦΑΚΗΣ

(12) Πρβλ. Steindorf—Die Blütezeit des Pharaonenreiches.

ΟΙ ΚΑΛΟΙ ΑΠΟΣΤΑΤΑΙ

Διηγούνται για κάποιον Ιταλό ζωγράφο του 14ου αιώνα (Antonio di Francesco, νομίζω), ότι αηδιασμένος από τη ζωγραφική και ιδίως από τις στενοχώριες, που του προξενούσε, αφοσιώθηκε στην απόσταξι των φυτών και στην κατασκευή ιατρικών φαρμάκων. Η απόστασις είχε μεγάλη, αλλά το παράδειγμα είχε μιμητάς.

Στην Ιταλία και στην Ισπανία, αυτές οι αποστασίες, αυτές οι απροσδόκητες μεταμορφώσεις, είναι αρκετά συχνές, γιατί αν υπάρχουν λίγες χώρες πιο φυσικά προικισμένες για την τέχνη, από αυτές, υπάρχουν πολύ λίγες επίσης, όπου η ζωή του καλλιτέχνη είναι πιο δύσκολη, πιο κοπιαστική.

Έτσι, εγνώρισα στη Βαρκελώνη, έναν εξαιρετο μουσικό και πολύ καλά προικισμένο, που αηδιασμένος κι αυτός επίσης, από χίλια βάσανα και ενοχλήσεις, που η εξάσκησης της τέχνης του του προξενούσε, έπεδόθηκε στην πώλησι λαχείων...

Στην Αβάνα συνήντησα, σε κάποιο ταξείδι μου, έναν περίφημο βαρούτο, που προτιμούσε να πουλή λάμπες οίνοπνεύματος και είδη φωτισμού.... Έκει άκόμη είδα τον άνθρωπο τον πιο καλλιτέχνη του κόσμου να γίνη επιχειρηματίας, από εκλεκτός πιανίστας, που ήταν στην νεότητά του, ...χωρίς γι' αυτό να παύση να καλλιεργή τη μουσική, με τον τρόπο τον πιο αγνό και τον πιο ευλαβή...εντελώς όπως ο έμπορος των λαχείων της Βαρκελώνης.

Κατά βάθος, είναι η φρόνησις, που εμπνέει αυτούς τους νέους αγαρηνούς. Αφού είδαν ως ποιδ σημείο έπρεπε να παζαρεύουν, να ραδιουρογούν, να εξαπατούν και να κερδοσκοπούν, για να μπορέσουν να κάνουν κάπως προσοδοφόρο την τέχνη, που είχαν αφοσιωθή σ' αυτήν και που από αυτήν ζητούσαν βοήθειαν για να ζήσουν, βοήξαν στο τέλος πιο ευγενικό, πιο τίμιο και πιο σίγουρο να άσπασθούν την αληθινή κερδοσκοπία και το αληθινό εμπόριο, όπου όλα είναι επιτετραμμένα, δεκτά και μάλιστα λίγο αναγκαία.

Εύρισκαν ἀπεχθές τὸ νὰ διαπραγματεύωνται γιὰ ἓνα πράγμα, ποῦ ἀγαποῦσαν εἰλικρινῶς καὶ ποῦ ἐτοποιητοῦσαν πολὺ ψηλά, καί, ἀντὶ νὰ τὸ ἐξευτελίσουν καὶ νὰ τὸ πουλοῦν, ὁπερᾶσιαν νὰ τὸ τιμοῦν, ἰδιαίτερος, μέσα στὴν πιὸ εὐλαβῆ οἰκειότητα καὶ στὴν πιὸ μεγάλη κατάνυξι, ἐνῶ ἐξασφαλίζαν τὴν ἐλευθερία νὰ ἐνεργοῦν ἔτσι, μὲ τὸ νὰ ἐξασκοῦν φανερὰ ἓνα ἐπάγγελμα, μὲ τὸ νὰ πουλοῦν πράγματα, ποῦ ἢ ποιότης τοῖς ἦταν ἐγγυημένη ἀπὸ τὸ Κράτος ἢ ἀπὸ μία ὁποιαδήποτε ἐταιρία, ἢ μὲ τὸ νὰ κάνουν χρηματιστικὰς πράξεις βασισμένους στὴν πολιτικὴ, στὰ γεγονότα, κτλ. κτλ. Τὸ πνεῦμα τοὺς ἔπρεπε νὰ ὑποκύψῃ στὶς ἀπαιτήσεις μιᾶς διπλῆς ἀσχολίας, ἀλλὰ μὲ μιὰ διπλῆ καὶ τελεία εἰλικρίνεια.

Θὰ ἦταν εὐχῆς ἔργο, ἐν τούτοις, ἡ χειρονομία αὐτὴ νὰ γίνῃ ὄλο καὶ σπανιότερη. Θὰ ἀρκοῦσε γι' αὐτό, νὰ καθιερώθῃ σὲ ὄλους ἐκείνους, ποῦ, μακιγιαρισμένοι στὴν ψυχὴ καὶ στὸ σῶμα καὶ μεταμφιεσμένοι σὲ καλλιτέχνας, κερδοσκοποῦν καὶ αἰσχροκεροδοῦν μὲ τὸ Ὁραϊο. Γιατὶ ποτὲ ἡ Τέχνη δὲν ἐμέτρησε στὶς τάξεις τῆς περισσότερους ἐμπόρους, ψευτοαποστόλους καὶ φαρισαίους. Ποτὲ ὁ δόλος τοὺς δὲν ἦταν πιὸ τολμηρός.

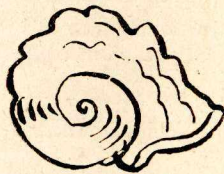
Γιατὶ πουλοῦν Τέχνη, ἀντὶ νὰ πουλοῦν σπάρτα ἢ βερνίκια ;...

Αὐτὸ θὰ ἦταν λιγώτερο ὠραϊο γιὰ αὐτούς, χωρὶς ἀμφιβολία, ἀλλὰ πόσο πιὸ τίμιο !... καὶ ἔτσι θὰ ἔμενε ἐλεύθερη ἡ θέσις γιὰ ἐκείνους, ποῦ δὲν θέλουν καθόλου νὰ αἰσχροκεροδοῦν μὲ αὐτό, ποῦ ἀγαποῦν.

Ἀπὸ τὸ βιβλίον « Ἰδέες καὶ σχόλια »

Μετὰφρασις Δ-δος ΝΤΟΡΑΣ ΣΑΜΟΪ'ΛΗ

J. JOACHIM NIN

ΜΟΥΣΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΑΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΩΔΕΙΩΝ. Ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἐφρετινῶν ἐξετάσεων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν μουσικῶν μας ἰδρυμάτων μᾶς ἔρχεται ἰφρυσικό νὰ διατυπώσουμε μερικὰς σκέψεις μας ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατεύθυνσι καὶ τὸ σύστημα, ποῦ ἐφαρμόζεται στὸν τόπο μας, σχετικὰ ἐν γένει μὲ τὰ ἀποτελέσματα αὐτά.

Καὶ ἐν πρώτοις θὰ εἰμποροῦσε κανεὶς νὰ παρατηρήσῃ ὅτι οἱ ἐξετάσεις τῶν Ὁδείων θὰ ἔπρεπε νὰ γίνωνται κατὰ ἓνα μῆνα τοῦλάχιστο ἐνωρίτερα—ὅπως καὶ ἄλλοῦ, σὲ κλίματα μάλιστα λιγότερο θερμὰ ἀπὸ τὸ δικό μας—γιὰ νὰ ἀποφεύγεται ὁ ἐξαντλητικὸς ἐκνευρισμὸς τόσον τῶν μαθητῶν, ὅσον καὶ τοῦ προσωπικοῦ, καθὼς καὶ ἡ δυσανασχέτησις ὄλων ἐκείνων ὅσοι εἶτε ἀπὸ ὑποχρέωσι, εἶτε ἀπὸ ἐνδιαφέρον παρακολουθοῦν μὲ τὴν ἀφόρητη ζέσθη σὲ μιὰ πνιγρῇ ἀτμόσφαιρα, καλλιτεχνικὰς ἐκτελέσεις ἀπὸ τίς ὁποῖες ὑπὸ τοὺς ὄρους αὐτοὺς ἐλάχιστα σημεῖα εἶναι δυνατόν κανεὶς νὰ αἰσθανθῇ.

Κυρίως ὅμως θεωροῦμε ἐπιβεβλημένο, ἐπανερχόμενοι σ' ἓνα ζήτημα—ποῦ καὶ ἐπανάληψι ἐδίχθη στὶς στήλες τῶν «Μουσικῶν Χρονικῶν» στὸ παρελθόν—νὰ διαπιστώσουμε ὅτι τὰ μουσικά μας ἰδρύματα, ποῦ τόσον ἀποτόμως ἐπολλαπλασιάσθησαν τελευταίως, ἐξακολουθοῦν στὴ γενικότητα στὸ ζήτημα τῶν ἀποφοιτηρίων (διπλωμάτων, πτυχίων) τὸν ὀλισθηρὸν κατήφορον, ποῦ ἐπῆραν τὰ καλλιτεχνικοπαιδαγωγικά μας πράγματα κατὰ τὴ μεταπολεμικὴ ἰδίως περίοδο τοῦ γενικοῦ ξεπεσμοῦ καὶ τῆς καταπτώσεως, χωρὶς οἱ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὠδείων μας νὰ λαμβάνουν καθ' ὄλον ὑπ' ὄψιν οὔτε τίς ἀξιώσεις τῆς ἀληθινῆς μουσικῆς παιδαγωγικῆς, ἀλλ' οὔτε καὶ τίς εἰδικὰς συνθῆκες καὶ κοινωνικὰς ἀνάγκες τοῦ τόπου.

Καὶ ἐξηγούμεθα: Μὲ ἀρχετὸ σκεπτικισμὸ καὶ ἀνησυχία—ποῦ τὴ συμμερίζεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου σημαντικὸς ἀριθμὸς ὀρθοφρονούντων καλλιτεχνῶν καὶ διανοουμένων μας—παρακολουθοῦμε τὸν καταπληκτικὸν ὑπερπληθωρισμὸν τῶν ὠδειακῶν μας ἀποφοίτων, ἰδίως μερικῶν ἐπιχειρηματικῶν συγκροτημάτων, ὑπερπληθωρισμὸν περισσότερον ποσοτικὸν, παρὰ ποιοτικὸν, τὸν ἀντιφρυσιολογικὸν καὶ ἀκρίμα ἐπικίνδυνον στὴν ὁμαλὴ ἐξέλιξιν τῆς μουσικοκαλλιτεχνικῆς μας ζωῆς. Καὶ αὐτὸ διότι ἐκτὸς μερικῶν μεμονωμένων ἐξαιρέσεων μερικῶν ἀληθινῶν καλλιτεχνικῶν ταλέντων μὲ κάποια ἀξιόλογη τεχνικὴ συγκρότησι στὰ ἐλάχιστα σοβαρὰ ἰδρύματα, οἱ ἀπόφοιτοι τῶν «Ὁδείων» μας πολλὰ

ως όχι μόνο δὲν παρουσιάζουν ἰδιοφυΐα καὶ καλλιτεχνικὴν ὠριμότητα, ἀλλὰ εἶναι πολὺ ἀμφίβολο ἂν ἔχουν καὶ τὴν ἀπαιτουμένην στοιχειώδη κατάρτισι γιὰ τὸ πολυπόθητο δίπλωμα, ἢ πτυχίο καὶ αὐτὸ σὲ ἐποχῇ, ποῦ ἀρχία κρίσις μαστίζει τὸ μουσικὸ μας κόσμο.

Εἶναι κινδὸν πιά μυστικὸν ὅτι ἡ ἀπονομὴ τῶν περιφίμων αὐτῶν ἀποφοιτηρίων, τῶν μεταλλίων κ.λ. στὸν τόπο μας συχνὰ συνδέεται μὲ κατωτέρους ἀντικαλλιτεχνικοὺς συνδυασμοὺς, μὲ ταπεινὲς μαροῦβρες, ποῦ γίνονται μὲ τὴν συνεργασία τῶν ἐνδιαφερομένων γιὰ ὠρισμένους μαθητὰς ἢ καθηγητὰς συνεταιρίων, ἢ μετόχων καὶ διευθυντῶν τῶν ἰδρυμάτων, συνδέονται ἀκόμα καὶ μὲ ἐκβιαστικὲς ἐνέργειες μερικῶν «καθηγητῶν» ἢ καὶ μαθητῶν, ποῦ ἀπειλοῦν ἂν δὲν γίνον ἢ τὰ καριέριστα τῶν νὰ ἀποχωρήσουν, καὶ ἐπιτυγχάνουν τελικῶς χάρις στὴν ἀχαρακτήρησι ἐλαστικότητι συνειδήσεως τῶν διαφόρων διευθυνόντων τὰ Ὡδεῖα αὐτὰ, ἀφοῦ, ὡς γνωστό, μεταχειρίζονται τὴν ἐξεταστικὴν ἐπιτροπὴν ὡς ἓνα ἀνδρείκελλο, ἓνα ἄπλο πρόσχημα γιὰ τὴν συγκάλυψιν ἀνθαιρέτων καὶ σκανδαλωδῶν ἀποτελεσμάτων.

Δὲν εἶναι σπάνιο σὲ μᾶς τὸ φαινόμενο νὰ ἀπονέμεται, γιὰ λόγους ἀνομολογήτους, λ.χ. δίπλωμα τραγουδιοῦ μὲ α' μάλιστα βραβεῖο σὲ μαθητὴν, ποῦ ἀγνωεῖ καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ σολφέζ καὶ τῆς θεωρίας, ἢ διπλώματα μὲ τιμητικὰ βραβεῖα βιολιοῦ καὶ πιάνου σὲ μαθητὰς, ποῦ μὲ τὸ πρόγραμμα, ποῦ ἔπαιξαν μόλις καὶ μετὰ βίας θὰ ἔπρεπε νὰ πάρουν τὸ πολὺ πτυχίο. Ἀφίνομε πιά ὅτι τὰ τελευταῖα αὐτὰ σκορπίζονται ἀπὸ τινος σιὸν τόπο μας πολλακίς σὲ τελείως ἀντιμουσικὰ καὶ ἀκατάρτιστα δεσποινίδια—ποῦ ἐπιδίδονται ἀπὸ ονομασιμὸν στὴν τέχνη—μὲ τὴν ἐλαφρότητα ποῦ ἐμοιράζοντο τὸν παλιὸ καιρὸ τὰ παπικὰ συγχωροχάρτια.

Δὲν πρόκειται, φυσικὰ, νὰ ἐκταθοῦμε ἐδῶ γιὰ τὰ σοβαρότατα αὐτὰ ζητήματα—καὶ τὰ συναφῆ μὲ αὐτὰ τοῦ ὑπερπληθωρισμοῦ καὶ ἐξουτελισμοῦ καὶ τοῦ τίτλου τοῦ καθηγητοῦ λόγῳ τῆς ἀνεπαρκείας πολλῶν, ποῦ τὸν φέρον κ.λ.—ποῦ ἔχουν ἄμεση σχέσι μὲ τὴν ἔλλειψιν στὸν τόπο μας ἐνὸς ἐπισήμου Ὡδεῖου, ποῦ νὰ λειτουργῇ προστύπως, ὅπως σὲ ὅλα τὰ προηγμένα καλλιτεχνικὰ κέντρα, ἀφύγοντας ἐλεύθερο τὸ πεδίο τῆς δράσεως στὶς ἰδιωτικὰς καὶ ἀνεπίσημες μουσικὰς σχολὰς.

Ἐπανερχόμεθα στὸ ζήτημα γιὰ νὰ τονίσουμε ὅτι οἱ συχνὰς εἰς βάρος τῆς τέχνης καὶ τῆς κοινωνίας μας ἀντικαλλιτεχνικὰς αὐτὰς ἀσχημίαις ἔχουν ἓνα ἄμεσο ἀντίκτυπο καὶ στὸ καθαρὰ ἐπαγγελματικὸν στάδιο τῶν μουσικῶν μὲ τὸ ἀέναο αὐτὸ, ἀπὸ τὰ ποικιλώνυμα μουσικὰ μας ἰδρύματα, ξεφούρνισμα ὑπερπληθῶρας ἀποφοιτῶν, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι πολὺ ἀμφιβόλου ἀξίας καὶ ὠριμότητος γιὰ ἀποφοιτήριον, συντελοῦντες πολὺ στὴν κρίσι, σὲ ἐποχῇ, ἐπαναλαμβάνουμε, ποῦ ἐπικρατεῖ ἡ τρομερὴ ἀνεργία τῶν μουσικῶν, ἐξ αἰτίας τῆς ἐξαπλώσεως τῆς μηχανικῆς μουσικῆς, καὶ τίθεται πιά καὶ σὲ ἀρίστους μουσικοὺς μας σοβαρὰ ζήτημα ἀλλαγῆς ἐπαγγέλματος.

Ἄλλὰ θὰ μᾶς ἀνταχθῇ ἴσως σιὰ παραπάνω, ὅτι οἱ πραγματικὰς ἀξίας μόνες τὸς θὰ ἐπιβληθοῦν στὴν κοινὴ κρίσι, ἀνεξαρτήτως διακρίσεων, καὶ θὰ παραγκωνισθοῦν οἱ μετριότητες καὶ οἱ τσαρλατάοι.

Ἀκριβῶς ὅμως μόνον αὐτὸ δὲ συμβαίνει, ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ ἀντίθετο σὲ τόπο, ὅπως ὁ ἰδικὸς μας, ὅπου δὲν ὑπάρχει καμμιά αἰσθητικὴ, ἔστω καὶ

στοιχειώδης, ανάπτυξης τοῦ κοινῶ καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ κριτική, ὁ Τύπος, γενικά, κάθι ἄλλο παρὰ ἰδεώδη εἶναι.

Κατὰ φρονική, λοιπόν, συνέπεια ἐπιβάλλονται στήν ἐκτίμησι τοῦ κοινῶ ὄχι οἱ πραγματικῆς ἀξίες, ἀλλὰ οἱ μικροεπιτήδαιοι, οἱ τυχοδιώκται, ποῦ μὲ τὸ θόρυβο καὶ τὴ ρεκλάμα λανθάζονται, βοηθούτων καὶ τῶν «ᾠδῶν», καὶ ἐξ ἐναντίας παραγκωνίζονται οἱ ἀληθινὸ καὶ σεμνοὶ ἐργάται τῆς Τέχνης.

Οἱ διευθύνοντες καὶ οἱ καθηγηταὶ τῶν μουσικῶν μας ἰδρυμάτων, θὰ ἔπρεπε ἐπὶ τέλους νὰ ἀντιληφθῶν, ἂν ὄχι τὸ καθῆκο τους ἀπέγαυι τῆς θέσεώς τους, τῆς τέχνης καὶ τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ τοῦλάχιστο αὐτὸ τὸ καλῶς ἐννοούμενο συμφέρον τους : νὰ μὴ συντελοῦν στὸν ἀλεθριώτατο, ἀντιφυσιολογικὸ ὑπερπληθωρισμὸ τῶν ἀποφοίτων καὶ τῶν μετ' ὀλίγον διδασκόντων, ἀφοῦ θὰ φθάσουν νὰ γίνων οἱ τελευταῖοι περισσότεροι ἀπὸ... τοὺς μαθητάς, τοὺς ὁποίους θὰ κατατήσουν—τὸ κακὸ δυστυχῶς ἤρχισε πιά—μὲ μυρίους ἐξευτελισμοὺς καὶ ταπεινῆς, ἀνικαλλιτεχνικῆς συγκαταβάσεις... νὰ κληροῦν μὲ τὸ τουφέκι !!

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ. Κάτι ποῦ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχή καὶ τὴν μέριμνα τοῦ Κράτους γιὰ μιὰ θετική καὶ ἄμεση λύσι, εἶναι καὶ τὸ ζήτημα τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ στὸν τόπο μας.

Ἄν δὲν ἀπατώμεθα πρὸ ἔτους, περίπου, εἶχε προκυρηχθῆ διαγωνισμὸς γιὰ τὴν ἐγκατάστασι πομποῦ καὶ τὴν ἐκμετάλλευσι τῆς ραδιοφωνίας στήν Ἑλλάδα μὲ ἀποτέλεσμα νὰ παραχωρηθῆ τὸ δικαίωμα τῆς ἐγκαταστάσεως ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ εἰς μιάν Ἐταιρείαν, ἡ ὁποία ὁμως ἐπειδὴ δὲν ἐφάνη συνεπῆς στὶς ὑποχρεώσεις, ποῦ ἀνέλαβε καὶ δὲν ἔκαμε στὸ ὄρισμένον χρονικὸν διάστημα τίς ἐγκαταστάσεις, ἐκκυρόχθη ἔκπτωτος.

Ἀπὸ τότε τὸ ζήτημα μένει ἐκκρεμῆς μὲ ἀρκετὴ πιθανότητα νὰ παραπεμφθῆ πρὸς λύσιν στὶς κλασικῆς νεοελληνικῆς καλλιένδες πρὸς σημαντικὴ ζήμια τῆς προόδου τοῦ τόπου μας, ἀλλὰ καὶ τῆς επαγγελματικῆς δράσεως τῶν καλλιτεχνῶν μας.

Αἰτίαι κατὰ τὴ γνώμη μας ἡ ὑπαρξίς ραδιοφωνικῆς ἐγκαταστάσεως σὲ μᾶς, ἐκτὸς τῶν ἄλλων καλῶν, σχετικῶς ἰκανοποιητικῆς αἰσθητικῆς ἰκανοποιήσεως τῶν φιλομούσων τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν κ.λ., θὰ συντελοῦσε κατὰ πολλὸν στὸν περιορισμὸ τῆς ἀνεργίας τῶν μουσικῶν μας, διότι θὰ δημιουργοῦσε νέους εἰδικούς ἐκτελεστικούς πυρῆνας τῆς ὄργανικῆς φωνητικῆς καὶ μελοδραματικῆς μουσικῆς.

Γι' αὐτὸ θὰ ἔπρεπε οἱ ἀρμόδιοί μας χωρὶς ἀναβολῆς νὰ κληθῶν δραστηρίως, ἐξασφαλίζοντες τὴν κανονικὴ, ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, ἐγκατάστασι καὶ λειτουργία τοῦ ὠφελίμου στήν καλλιτεχνική, ἐν γένει, ἀνάπτυξι, τοῦ τόπου μας ἑλλην. ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ

Αὐτὸν τὸ μῆνα δὲν ἔχω τίποτα νέο. Ἡ μουσικὴ κίνησι ἐσταμάτησε, ἡ ζέστη ἤλθε ἀπότομη, καθέννας ζητάει δροσιὰ στὴν ἐξοχή, στὸ παραθαλάσσιο, μουσικῆ λοιπὸν γιόκ. Ἐννοῶ μουσικῆ, τὴ σοβαρῆ, τὴν ἐπίσημη, τὴ φρακοφορεμένη. Γιατὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη, τὴ λεγόμενη ἐλαφρῆ, ἐκείνη δηλαδή, ποῦ κάθε καλοκαῖρι ὁ πρῶτος ταμπουρλιέρης σκαρώνει γιὰ ἐσωτερικὴ κατανάλωσι, δὲν ἔκαμα οὔτε θὰ κάμω λόγο. Ἀπὸ αὐτὴ ἔχουμε πλησμονὴ δόξα σοι ὁ θεός, ἀλλὰ καθὼς εἶπα δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει. Δίγα λόγια θὰ πῶ σήμερα γιὰ τὶς ἐξετάσεις τῶν ᾠδῶν, ποῦ ἀποτελοῦν τὸ μόνο ἀξιοσημεῖωτο μουσικὸ γεγονός τοῦ μῆνα. Καὶ πρῶτα, πρῶτα γιὰ τὸ Ω. Α. ποῦ κατέχει χρονολογικὰ τὴν πρώτη θέσι.

Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πιάνου ἔδωσαν ἓνα πρῶτο βραβεῖο ὃ ρ κ ο ν κ ο ὗ ρ στὴ δ-α Ἀντωνιάδη, ποῦ διαγωνίσθηκε γιὰ τὴν ἀβερῶφειο ὑποτροφία τοῦ ᾠδείου. Εὖγε της. Ταλέντο πρώτης τάξεως καὶ ἐπίδοσι θαυμάσια. Ἡ τάξι τοῦ τραγουδιοῦ μέτρια, στὴ μελοδραματικῆ ὁμως ὑπόκρισι ἀρκετὰ καλὰ μ' ὅλα τὰ χάλια τῶν τερόρων.

Στὸ Ἑλληνικὸ ἢ τῆς τάξης τοῦ πιάνου τοῦ κ. Πινδίου ἐθριάμβευσε. Τρία πρῶτα βραβεῖα μὲ τὰ ὅλα τους. Ἡ Κα Κούλα Ζώη, ἡ δ-ις Καραμαούνα, ὁ κ. Πλάτων. Διακριθῆκανε γιὰ τὸ μηχανισμό καὶ τὴν γενικὴ ἀπόδοσι. Ἡ Κα Ζώη λιγάκι κρύα, πιδ ζωντανὸ παίξιμο τῆς Καραμαούνα καὶ τοῦ Πλάτωνα. Καὶ τὰ προγράμματα ἀκόμη καμωμένα μὲ φρόνησι. Δίγα κομμάτια στὸν καθένα ἀνάλογα μὲ τὴν ἀντοχὴ τοῦ μαθητῆ καὶ τὴν ὑπομονὴ τοῦ ἀκροατῆ. Στὸ τραγοῦδι ἡ δ-ις Βακῶ Ἄγγλου ἐπῆρε γιὰ δεῦ ερη φορὰ τὸ πρῶτο βραβεῖο. Τὸ ἐπῆρε γιὰ πρώτη πρωτῆτερα μὲ τὰ «Παραμύθια».

Τὸ «Ἐθνικὸ» τοῦ Καλομοίρη παρουσίασε δυὸ ταλέντα στὸ πιάνο πρώτης τάξεως. Τὴν δ-α Μ. Βεργοπούλου ὥριμη πιανίστα καὶ τὴν δ-α Διγενῆ. Τὸ πρῶτο βραβεῖο μὲ χρηματικὴν ἐνίσχυσι γιὰ τὴν Βεργοπούλου τοὺς ἐδόθη χωρὶς ἀντίρροσι γιατί τὸ ἄξιζαν μὲ τὸ παραπάνω, πρὸς μεγάλη ἱκανοποίησι τῶν καθηγητῶν τους κ. κ. Βωτιῆ καὶ Παπαδιαμαντοπούλου.

Εἴχαμε καὶ τρεῖς ἐπιδείξεις αὐτὸν τὸν μῆνα, μιὰ ἀπὸ τὶς μαθήτρ ες τῆς κ. Σπανοῦδη, ἄλλη ἀπὸ τὶς μαθήτρεις τῆς κ. Βωτιῆ στὴ σάλα τοῦ Ω. Α. καὶ τρίτη, τὴν πρώτη ἐμφάνισι τῆς Μελοδραματικῆς Ἀκαδημίας τοῦ κ. Κωστῆ Νικολάου στὸν Παρνασσό.

Τῆς κ. Βωτιῆ ἢ μαθήτρεις ἀποδειχτήκανε ἄξιες τῆς καθηγητρίας. Ἡ καλλίτερη εἶναι ἡ δ-α Βεργοπούλου ποῦ ἀνάφερα παραπάνω.

Στὸν Παρνασσό λοιπὸν ἐδόθηκε ἡ ἐπίδειξις τῆς Μ. Α. τοῦ κ. Νικολάου. Εἶνε ἡ δευτέρα ἐμφάνισις τῆς μουσικῆς Σχολῆς, ποῦ ἴδρυσε ὁ πρῶν ὑποδιευθυντῆς τοῦ Ω. Α. μὲ σκοπὸ νὰ προετοιμάζει τραγουδιστὰς γιὰ μελόδραμα ἀποκλειστικά. Πραγματικῶς παρουσιάσθηκαν ἀναμεταξὺ σὲ ἄλλους ἓνας τερόρος, ὁ κ. Ἀεργύρης, καὶ μιὰ σοπράνο, ἡ δ-ις Μπακούρη, ποῦ ἔχουν ἀληθινὰ σὲ καλὸ βαθμὸ τὰ προσόντα ν' ἀνεβοῦν μὲ ἐπιτυχία στὴ λυρικὴ σκηνή. Φωνή, παράστασι, μελοδραματικὸ σεντιμέντο. Ἀλλὰ θέλουν δουλειά, πολλή δουλειά ἀκόμα. Στὴν ἀρχὴ ὁ κ. Νικολάου ἔκαμε μιὰν εἰσῆγησι—διάλεξι πολὺ μελετημένη γιὰ τὴν ᾠδικὴ τέχνη, μὲ τὸ δικό του ἰδιαίτερο καλλιλογικὸ στυλ.

Καὶ σάλλα μὲ ὕγεια.

ΔΗΜ. ΔΕΜΟΣΤΟΥΦΗΣ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Θ. ΙΝΤΕΑΛ.—«Εταιρεία Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν».—ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΛΑΟΥ: «ΧΑΙΡΕ ΝΥΜΦΗ».—Τὸ «Χαίρε Νύμφη» παίχτηκε γιὰ πρώτη φορά περίου στὴ Θεσσαλονίκη, χωρὶς ἐπιτυχία καὶ οἱ ἐφημερίδες ἐκεῖ τὸ χτυπήσανε μὲ κάπια κακία, πού θά τὴν ἔλεγε κανεὶς ἐπαρχιώτικη, ἂν ἡ Θεσσαλονίκη δὲν ἦτανε τόσο μεγάλη πόλη κι' ἂν δὲν εἶχε δεῖξει πολλὴ λεπτότητα, βάζοντας στὴ θέση τους μερικὸς μαίτρ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, πού πήγανε νὰ τοὺς κάνουν τὸ σοφό.

Μὲ τὴν Ἀλίκη καὶ μὲ τὸ Μουσούρη πάλι τὸ εἶδαμε καὶ μεῖς στὸ «Ἰντεάλ» ὅπου ἐξήρσε λιγότερο κι' ἀπὸ τὴν τελευταία φοδερὴν ἀποτυχία τοῦ κ. Συνοδινού, ἀφοῦ παραχώρησε τὴ θέση του γιὰ νὰ ξαναγεῖ τὸ «Μελό».—Σύμβολο!

Ἄν τὸ εἶχε γράψει τὸ ἔργο τοῦτο ὁ κ. Ξεν. μετὰ τὴν ἐκλογή του, θά λέγαμε πῶς τὸν κατὰστρεψε ἐντελὸς ἡ Ἀκαδημία, ἡ συντροφιά μὲ τόσους καὶ τόσους ἀσήμαντους ἐκεῖ μέσα, πού παρασταίνουν τοὺς σπουδαίους.

Ὅμως οὔτε μιὰ στιγμή δὲν ὑπάρχει. πού νὰ ἔχει συγκίνηση στὸ ἔργο αὐτό φλυαρίες, κοινοτοπίες, ρεζιλίμια καὶ νὰ τὴ βράσω τὴν περίφημη, σκηNIKὴν οἰκονομία τοῦ κ. Ξεν., ἀφοῦ τὴ μεταχειρίζεται σὲ τέτιες ἀρλουμπες.

Κάθε φορά, πού μᾶς τύχαινε, μιλήσαμε μὲ πολὺ σεβασμὸ γιὰ τὸν κ. Ξεν. Τονίσαμε πάντα πῶς εἶναι ὁ καλύτερος θεατρικὸς συγγραφέας μας, ὅχι γιατί ἀξίζει τὸ κάθε του ἔργο ξεχωριστά, παρὰ γιατί σὲ κάθε περίσταση ἔδειχνε προσόντα πολὺ ἀξιόλογα. Τοῦ λείπει ἐθέτεια ἢ ποίηση καὶ ἡ ἀνώτερη σκέψη. Ὡς τόσο μὲ τὸν «Ψυχοπατέρα» ἔκανε κάτι τι μοναδικό. Ἦτανε ἐπαναστάτης ἀπὸ τότε σταμάτησε, κόλλησε κι' ἔγινε συντήρηση τοῦ ἑαυτοῦ του· μιὰ ἦταν ἡ μεγάλη του στιγμή· πάλι καλὰ φυσικά, γιατί οἱ ἄλλοι συνάδελφοί του, χωρὶς νὰ ἔχουν καμιὰ καλὴ στιγμή, δὲν παρουσίασαν τίποτα καινούργιο. Ὑστερα ὁ κ. Ξεν. γίνθηκε δοῦλος τῆς Κυβέλης· παρθένας καὶ παραπαρθένας σὰ νὰ ἔγραφε πάντα κατὰ παραγγελία, τὴ στιγμή, πού φανερά μπορούσε νὰ φτάσει τὸ πνεῦμα του πολὺ πρὸ ψηλά. Ξενοπουλισμός, ταλέντο γιὰ δεκαρολογία. Ἴδιος μὲ τὸ κοινὸ του, ποτὲ ἀνώτερος, γλυκανάλατα αἰσθήματα, μικρονοικοκυρωσὴν καὶ κάτι τέτλια.

Ὅμως τὸ ἀσίμαντο τοῦτο ἔργο γίνθηκε ἀφορμὴ γιὰ δυὸ μεγάλες θεατρικὲς ἐπιτυχίες· Ὁ Κώστας Μουσούρης ἔπαιξε τὸ μικρὸ του ρόλο πάρα πολὺ καλὰ· ὄλεσ οἱ ἐλπίδες μας ξαναπήρανε τὰ φτερά τους, ὅταν τὸν εἶδαμε νὰ δημιουργεῖ ἓνα τύπο μικροαστοῦ ὑπαλλήλου μὲ ὄσση ἐντέλεια μπορεῖ νὰ διαθέσει ἓνας ἱκανὸς καλλιτέχνης, πού ὠριμαίνει σταθερὰ καὶ πού φανερώνεται στὰ μάτια μας δλοκληρωμένους μὲ τὴ σαφήνειά του καὶ μὲ τὴ δύναμή του, πού εἶναι θεάματα ὅχι συχνὰ στὴ σκηνή μας.

Ἡ ἄλλη ἐπιτυχία εἶναι τῆς Ἀλίκης. Ἀπὸ τὸν καιρὸ, πού μᾶς χάρισαν τὰ Μ.Χ. τὴν τιμὴ νὰ μᾶς θεωρήσουνε συνεργάτη τους, μιλήσαμε φανατικά κι' ἐνθουσιασμένα γιὰ τὴν Ἀλίκη. Εἶναι κακὸ νὰ ἔπαινε κανεὶς τοὺς θεατρίνους· γιατί πῆς ὁ ἓνας, πῆς ὁ ἄλλος γίνονται· στὸ τέλος κι' αὐτοὶ μεγάλοι καὶ τὸ κακὸ εἶναι φανερό· ὅμως ἡ Ἀλίκη δὲν ἔχει τί θά πῆ ἀρριβισμός· εἶναι ἡ μόνη πρωταγωνίστρια, πού ἂν καὶ εἶναι γυναίκα δὲν ἔχει καμιὰ σύγχρονη γυναικεία προστυχία. Μπορεῖ λοιπὸν νὰ τὴν ἔπαινε κανεὶς ἀφοβα, γιὰ νὰ χαρεῖ αὐτὴ τὴ θεία χαρὰ πῶς ἔπαινει, πρᾶμα, πού δὲν τὸ δικαιολογοῦν κάθε μέρα ἢ πράξεις τῶν ρωμιῶν. Λοιπὸν τὸ «Χαίρε νύμφη» βρήκε τὴν εὐκαιρία νὰ παίξει θαυμασία. Κι' ἀντὶ νὰ μιλήσουμε πῶρα ἔμεις γιὰ τὴ δημιουργία της αὐτῆς, θά μᾶς ἐπιτραπεί, ἐλπίζουμε ν' ἀποθησαυρίσουμε λίγες γραμμὲς ἀπὸ μερικὲς κριτικὲς, γιατί θά τολμούσαμε νὰ ἐπιθυμήσουμε ἀκόμη, μπροστὰ στοὺς ὁμόφωνους ὕμνους τῆς κριτικῆς, νὰ φανεῖ πόσο δίκιο ἔχουμε τοποθετώντας τίς ἐλπίδες μας στὴν Ἀλίκη, πού εἶναι θεατρίνα γιὰ μιὰ κοινωνία καὶ γιὰ μιὰ ἐποχὴ ἀνώτερη ἀπὸ τὴ δική μας.

«Ἡ κ. Ἀλίκη ἔπαιξε μ' εὐνοειδοσία, μὲ ἀγάπη. Τὸ ταλέντο της μεστώνει, πλουτίζεται, παίρνει μορφὴ. Ἄν γίνει καὶ κάπως πρασωπικώτερο, τότε θά εἶναι ἀσφαλὲς ἓνα ἀπὸ τὰ τρία—τέσσερα στερεώτερα νέα ταλέντα, πού ἔχει αὐτὴ τὴ στιγμή ἢ ἑλλην. σκηνή». **Κ. ΠΑΡΑΣΧΟΣ** (Ἀθην. Νέα)—...«Ὁλ' αὐτὰ ὅμως τὰ ἐλαττώματα (τοῦ ἔργου) τὰ σώζει τὸ ὑπέροχον, τὸ ἀληθινὰ ἐμπνευσμένο αἶψιμο τῆς Ἀλίκης....Ἡ μικροσκοπικὴ αὐτὴ κόρη τῆς Κυβέλης....παρουσιάζει ἕδη σημεῖα ἐξελίξεως...ἀποδεικνύεται τραγωδὸς μὲ δύναμιν καὶ μὲ ταλέντο. Τραγωδὸς μὲ ξεσπάσματα ἀπαράμιλλα στὴν φωνήν...μὲ αἶψιμο ἐμπνευσμένον....Χωρὶς νὰ παύσει νὰ ἔχει τὴν χάρη καὶ τὴ δροσιά, πού ἐκκληρονόμησε μαζί μὲ τὴ φωνὴ ἀπὸ τὴ μητέρα της, μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς ἀβίστακτα ὅτι προχωρεῖ περισσότερο....Εἶναι ἡ τρα-

γική, ή ἀπλότα τραγική σύγχρονη γυναίκα...Καί μπαίνει τόσο πολὸ μέσα στο ρόλο της, ὥστε ἔχει τὴν δύναμιν νὰ τὸν παρουσιάζει σάν κάτι τι πραγματικόν, μὲ ζῶν, μὲ ψυχή...»
«ΤΟ ΥΠΕΡΘΟΝ» (Καθημερινή)—«Ἡ Ἀλίχη φανέρωσε ὅλες τὶς ὑποκριτικὰς ἱκανότητες... ὑποχρεώνοντάς μας νὰ παραβλέψουμε τὶς ἐλλείψεις της. Ἐνα παίξιμο θερμῶ, γεμάτο πάθος, ἕνα κλάμα καλίσθητο κι' ἀληθινὸ, μεταπτώσεις τῆς φωνῆς καλὰ ζυγισμένες... Ἀληθινά, ἡ Ἀλίχη εἶναι ἡ καλύτερη κι' ἡ θετικώτερη ἴσως ἐλπίδα ἀνάμεσα στοὺς νεώτερους ἠθοποιούς μας...Κι' ἐφόσον τὰ καλλιτεχνικά της ἐφόδια εἶναι θετικά κι' ἀναλλοίωτα σάν τὸ χρυσάφι, στὸ χέρι της ἀπομένει νὰ τὰ ἐκμεταλλεῖται μὲ τὸν καλύτερο τρόπο. Ἐχει ἀτομικότητα καλλιτεχνική, δικὰς τῆς κινήσεις, δικὰς τῆς χειρονομίας, δικὰς τῆς ἐκφραστικῆς στάσεις. Ἐχει πλούσιο καὶ ταχὺ φυσιογνωμικὸ παίξιμο, ἔχει μ' ἕνα λόγο ὅλα τὰ προσόντα ἑκείνα, πού ἐπιτρέπουν στὸν καλὸ ἠθοποιὸ νὰ πλουτίζει μὲ τὴν ὑποκειμενικὴ του ἰδιουσυγκρασία τοὺς ρόλους πού ὑποδύεται...». Φ. Π. (Πρωτὰ).

Κ' ἂν κανεὶς ὕστερ' ἀπὸ τὴν πρωταγικὴ καλλιτεχνικὴ καὶ ταμειακὴ ἀποτυχία τοῦ «Χαίρε νύμφη» πάρει τὰ μοῦτρα του νὰ παραπονῆθῃ πὼς οἱ θίασοι δὲν παίξουν πρόθυμα τὰ ἑλληνικὰ ἔργα, θά ἔχει ἄδικο. Θά χρειαστῇ κάμποσος καιρὸς γιὰ νὰ ξεχαστοῦν οἱ ἀποτυχίες αὐτῆς. Ἐχει σπάσει ἡ πεποίθησι τοῦ κοινοῦ στὰ ἑλληνικὰ ἔργα :

9 μ. μ. Στὸ ταμειὸ ἐνὸς κεντρικοῦ θεάτρου. Ὁ θίασος ἄριστος (γνώμη καὶ τοῦ κοινοῦ). Ἡ πρωταγωνίστρια, φέρμα καὶ ξεχωριστὰ συμπαθητικὴ κι' ἀγαπημένη στοὺς Ἀθηναίους τὸ προηγούμενο ἔργο—γαλλικὸ—μάζεψε πολλὸν κόσμο. Πλησιάζει ἕνας γνωστὸς κύριος μὲ τὴν παρέα του καὶ ζητάει ἐξῆς διακεκριμένες. Ὁ Ταμίας ἀρχίζει καὶ διαγράφει τὶς θέσεις στὸ πλάνο, ὅπου ἕνας κύριος τῆς παρέας φωνάζει σά σ' ἐμπνευση: «Τὸ ἔργο εἶναι ἑλληνικὸ, τοῦ...». Τὰ εἰσιτήρια στέκουν, ἡ παρέα δὲν θέλει νὰ μείνει. Ὁ Ταμίας δὲν πουλᾷ. τὰ εἰσιτήρια καὶ οἱ ἀνθρωποὶ φεύγουν τὸ ἔργο ἦταν ἑλληνικὸ !

Κι' ἂν ἴσως θά μπορούσε νὰ παῖ κανεὶς πὼς οἱ θεατῆς δὲν εἶχαν καὶ τόσο δικίον, γιὰτὶ ὑπάρχουν πέρα πολλὰ ἑλληνικὰ ἔργα, πού ἔχουνε θριαμβώσει, ὡς τόσο ὑπάρχει στὸ βάθος καὶ κάτι σωστό. Κατανήσανε πιά πολλὸ πληχτικοὶ οἱ θεατρικοὶ συγγραφεῖς μας. Ἀπὸ τεχνικὴ ἀποψη ὁ καλύτερος εἶναι χειρότερος ἀπὸ τὸν Βερνέιγ π. χ.—Κι' ἀπὸ οὐσία;—Γι' αὐτοὺς ἡ ζωὴ δὲν ἔχει κανένα ἐνδιαφέρον ὅλα τὰ βλέπουν καλὰ καὶ ἅγια, αἰώνια καὶ παντοτεινά, δὲν τοὺς γεννιέται καμμιὰ σκέψη νὰ δοῦνε μήπως ὑπάρχει καὶ κάτι ἄσκημο, τελματώνουν καὶ δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο, ἔτσι σταματοῦνται παρὰ τὰ γράφουν βαρετὰ ὑποθέσεις μόνο καὶ νὰ μιμοῦνται ἄγωνα προσπάθειες τῶν εὐρωπαίων. Κι' ἂν δὲν βλέπουν τὴ λύπη τῆς τωρινῆς ζωῆς, δὲν βλέπουν οὕτε καὶ τὴ χαρὰ της—ἂν ὑπάρχει πούθενά.

Ὁλόκληρο τὸ νεοελληνικὸ πνεῦμα ξοδεύεται σὲ περιστάσεις πού δὲν χρειάζεται καμμιὰ σκέψη, καμμιὰ παρατήρησι, καμμιὰ κριτικὴ γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἐλαφρὸ μουσικὸ θεάτρο τὸ τροφοδοτοῦν μ' ἐπιτυχία σχεδὸν ἀποκλειστικὰ οἱ Ἕλληνες ἑκεὶ κανεὶς δὲν πηγαίνει μὲ ἀξιώσεις ἄνιόν ὅλοι μὲ συνηθισμένα πράγματα καὶ τὸ θεάτρο ἔχει γίνε βαριετῆ.

Ἄς γραφτῇ καὶ λίγο ποιήσι, ἄς κοιτάξουν λίγο τὴν οὐσία! Πόσὸ πολὺ στοὺς συγγραφεῖς βρίσκειται τώρα ἡ πρόσοδος σχετικὴ δηλαδή, τὸ θεάτρο δὲν ἀπαιτεῖ ἀπὸ αὐτοὺς τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ μὴ τοῦ διώχουν τὸν κόσμο.—Γιὰτὶ, ἀλλιῶς, ἡ σκληρὴ καὶ δικαίη τιμωρία ἔρχεται!—Πᾶρε πίσω τὰ εἰσιτήρια τὸ ἔργο εἶναι ἑλληνικόν.—Λύστε τις ὑπηρεσίες μπουρὶ νὰ προσφέρουν πιά ὁ κ. Ξενοπούλος, ὁ κ. Συνοδινὸς καὶ οἱ ἄλλοι: Νὰ κλείνουν τὰ θεάτρα.

ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΣ—ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΝΕΖΕΡ.—Τοῦ ἀξιόλογο καμικοῦ τοῦ κ. Χρ. Νέζερ πρέπει νὰ τοῦ χρωστᾶμε πολλὴν ἐγνώμοσύνην, γιὰτὶ μᾶς παρούσατο μιὰ ἐκπληξὴ ξεχωριστὴ μὲ τὸ «Φυλάργου». Γιὰτὶ χρόνια ἐλόκληρα τὸν βλέπαμε νὰ παίζει τοὺς μπουφους μὲ τὴν Κυβέλη καὶ κάτι θαυμαστοὺς τύπους στὴν ἐπιθεώρησι καὶ δὲν ἦταν εὐκολο νὰ φαντασθοῦμε ὅτι θά μπορούσε νὰ παίζει τὸ Φυλάργου μὲ τὴν μεσοστρία, πού ἐμοιάζει σά νὰ εἶχε προσῆθῃ ἀπὸ θαυὰ μελέτη κι' ἀπὸ χρόνων ἐδικὴ ἀσχολία μᾶς φανέρωσε τὸν Ἀρπαγλὸν μὲ τὴν πεποίθησι, μὲ τὴν θαυειὰν ἀπλότητα καὶ μὲ τὴν προσοχή, πού σὲ ὅλο τὸ ἔργο ἔβλεπε κανεὶς ἕνα ἠθοποιὸ πρωτίστως γραμμῆς καὶ μεγάλης πνοῆς. Φωνή, κίνησι, εὐπρέπεια δίνανε στὸ παίξιμό του μιὰ σημασία πολὺ σοβαρὴ καὶ δὲν θυσίασε οὕτε μιὰ στιγμὴ τὴν ἀξιοπρέπεια του γιὰ νὰ προσενηῖσει τὸ εὐκολο γέλοιο. Κι' ὁ πολὺς κόσμος, πού χειραφρότητος μ' ἐνθουσιασμό τὸν κ. Χρ. Νέζερ ἔδειξε πὼς ἀξίζει νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ κοπιᾷ κανεὶς, γιὰτὶ πάντα μιὰ δημιουργία, μιὰ προσπάθεια γόνιμη καὶ μιὰ πραγματικὴ ἀξία, θά βρεῖ στὸ τέλος τὴν πληρωμὴ της.

Φανταζόμεστε πὼς, καὶ ὅσοι ἔχουν δεῖ τὸ Φυλάργου ἀπὸ σημαντικοὺς γάλλους ἠθοποιούς, θά μπορούσαν νὰ βλέπανε τὸν κ. Χρ. Νέζερ, χωρὶς νὰ λυπηθῶν τὶς ἀναμνήσεις τους.
Θ. ΚΥΒΕΛΗΣ. Συν. θίασος ΒΕΑΚΗ.—Δ. ΜΠΟΓΓΗ: «ΣΠΑΣΜΕΝΑ ΦΤΕΡΑ».—Δὲν

θά μιλήσουμε καθόλου γιά τό καινούργιο έργο του κ. Μπόγγρη. Όμολογούμε πώς δέν μά χρειάζεται κι' αὐτή ἡ λύπη. Κι' ἀκόμα θυμόμαστε τή «Δράκαινά» του, πού εἶναι τό καλὸ τερο νεοελληνικὸ θεατρικὸ ἔργο, καὶ μᾶς ἔρχονται στό νοῦ κι' ἄλλες ἐπιτυχίες του κα κι' ἄλλες ἀποτυχίες του καὶ προτιμοῦμε νά παραδεχτοῦμε πὼς ὁ κ. Μπόγγρης εἶναι ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς ἐκείνους, πού δέν εἶναι ἀδιάπτωτοι καὶ πού στό τέλος μᾶς φτάνουνε τὰ λιγοστὰ καλὰ τους ἔργα κι' ἄς μᾶς δίνουνε περισσότερα πολὺ κακά. Ἄν καὶ δέν εἶναι ζήτημα συγγραφικὸ χαρακτηριστῆρα τό σπουδαιότερο. Μῆσα στῆ ζωῇ πού ζοῦμε κυριαρχεῖ ὁ ἐγωϊσμός καὶ ὁ ἀτομικισμός πού μιά μορφή του στὴν περιοχὴ τῆς λογοτεχνίας εἶναι καὶ ἡ παλαμικότερη ἰδέα τῆς πὼς ὁ,τι μᾶς κατεθεῖ στό κεφάλι: ἀξίζει καὶ πρέπει νά γραφτεῖ. Καὶ βλέποντας τῆ ζωῇ μὲ τὸν πεθαμένο τρόπο, πού σημειώσαμε πάρα πάνω, εἶναι φυσικὸ ἐντελῶς νά παρουσιάσουμε τὰ χάλια πού ἔχουμε' καὶ στὴν τύχη καμιά φορά ξεπετιέται καὶ κάτι τι καλὸ, πού φαίνεται ἄνε ἐξαιρέση. Ἄς ξεχάσουμε λοιπὸν τίς κοινοτοπίες τοῦ ἔργου, τὴν ἀδιανόγη διαίρεση σὲ εἰκόνες καὶ τὰ τόσα ὑπόλοιπα ἐλαττώματα, κι' ἄς μιλήσουμε καθὼς ἐπιβάλλεται, γὰ τρεῖς ἡθοποιούς τοῦ θιάσου Βεσκή. Ἡ κ. Παξινοῦ καὶ ὁ κ. Μινωτῆς, πού πρωταγωνιστοῦν δεῖχνουν ἀξίες πολὺ σοβαρῆς καὶ ἰδίως, ὅσο κι' ἂν λείπει αὐτὸ πού λέμε ἀνώτερο ταλέντο, δέν ἐμποδίζουν κανέναν νά καταλάβει, κάτω ἀπὸ τὸ κάπως ἐλαττωματικὸ παίξιμό τους, τὴν ἀξία τοῦ ἔργου καὶ δέν λιγοστεύουν τὴν καλλιτεχνικὴ ἀπόλαυση. Ἰσα-ἴσα τῆ βοηθοῦνε. Ἰδίως ὁ κ. Μινωτῆς, πού τὸν φανταζόμαστε μὲ χαρὰ διαλεχτὸ θεατρικὸ πνευματικὸ μὲ τὰ τόσα του προσόντα. Δέν πρέπει νά ξεχάσουμε πὼς ἡ κ. Παξινοῦ εἶναι σχεδὸν μοναδικὴ στὸν «Πατέρα», πὼς ἡ κομψότητά της καὶ ὁ γυναικισμὸς τῆς ἔχουν μαζί μὲ τὴ φιλοπονία τῆς νά χάριστον πολλὰ στό θεατρὸ μας. Ὑστερα ὁ κ. Ἀλέκος Μπούμπης, πού σὸ θίασο τῶν Νέων (1925) εἶχε παίξει μερικὸς ρόλους πολὺ καλὰ (Ρομαῖν Ρολλάν), στίς μικρῆς ἐμφανίσεις του μᾶς ἔκανε πάρα πολὺ εὐχάριστη κι' αἰσιόδοξη ἐντύπωση. Ἐχουμε τώρα τὸ δικαίωμα νά περιμένουμε περισσότερα ἀπὸ τὸν εὐγενικὸ αὐτὸν καὶ μετρίοφρονα καλλιτέχνη. Ἔτσι οἱ μόνοι πού ἀξίζουν αὐτῆ τῆ στιγμῇ στό θεατρὸ μας εἶναι λίγοι θεατρίνοι. Μᾶς φτάνουν αὐτοὶ καὶ χρειάζεται πάρα πολλὴ κατηγορία τοῦ κ. Μυράτ, πού ἐθῆγαλε στῆ σκηνὴ ἕνα παιδί ἀθῶο, χωρὶς ἐμφάνιση, χωρὶς θεατρικὴ ὁμορφιά, χωρὶς φωνή, χωρὶς κομψότητα, ἕνα δυσυχητισμὸ πλάσμα, πού θυμίζει τὸν ἡθοποιὸ Καρέζο σὲ μερικὸς ρόλους. Τί χρειάζονται κι' ἄλλοι θεατρίνοι; Ὅσοι ἔχουν γίνει ἀς μείνουνε νά ὑποφέρουν καὶ νά σπαράζονται κάθε μέρα. Οἱ ἄλλοι μᾶς εἶναι περιττοὶ καὶ μάλιστα, ὅταν δέν ἔχουν τάλαντο. Κι' ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτῆ θά ἐπρεπε νά κλείσουν οἱ δραματικῆς σχολῆς. Νά πεθαίνει ἕνας-ἕνας ὁ θεατρίνοι, νά μὴν ἀνανεώνονται, ὡς πού νά πάψει σὲ τούτῃ τῆ θλιβερότατη ζωῇ τοῦ θαύμα, πού λέγεται θεατρο, πού στὸν τόπο μας καὶ στὸν καιρὸ μας δέν μπορεῖ νά θρέψει κανένα τεχνίτη του ἄξιο.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΙΔΕΡΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΜΑΣ ΚΙΝΗΣΙ

Στὴν αἴθουσα τοῦ «Ἑλληνικοῦ Ὁδείου» ἐδόθη μιά ἀρκετὰ εὐπρόσωπη συνολικὰ μαθητικὴ συναυλία μουσικῆς δωματίου τοῦ ἰδρύματος τῆς ὁδοῦ Φειδίου (κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς τάξεως τοῦ κ. Σουλτς).

Γενικὰ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐκλεκτοῦ προγράμματος (ἔργων Μότσαρτ, Μπετόβεν, Μπράμς, Φράγκ, Ρ. Στράους κλ.) ἦταν πολὺ ἐπιμελημένη μᾶς ἐδόθη δὲ καὶ εὐκαιρία νά ἐκτιμήσουμε, μεταξὺ τῶν τελειοφοίτων κλ. μερικὰ πραγματικὰ ταλέντα μὲ ἀξιόλογη τεχνικὴ συγκρότησι.

Ἀπὸ τοὺς συμπράξαντας ξεχωρίζουμε τὴν δα Καραμαοῦνα (πιάνο), ἡ ὁποία στό τρίο τοῦ Μπετόβεν καὶ στῆ Σονάτα τοῦ Φράγκ ἐφάνερωσε σπάνια μουσικότητα καὶ ἱκανοποιητικὴ δεξιότητι. Ἐπίσης ὁ πιανίστας κ. Πλάτων ἔδειξεν ἐξαιρετικὴν μουσικότητα καὶ δεξιότητι καθὼς καὶ οἱ κ.κ. Ἀδατάγγελος, Δεληγιάννης, Καραμαοῦνας καὶ ἡ δις Καρίδη (βιολί) λαμπροί, ὁ κ. Λάμπρου (τσέλλο), οἱ πιανίστριες δεξ Νικολαΐδου, Ζώη, Καοῦρη, πού ἔπαιζαν πολὺ καλὰ.

Στῆ συναυλία αὐτῇ συνέπραξεν ἐκτάκτως, ἀναπληρῶν ἀδιαθετήσασαν μαθήτριά του, καὶ ὁ ἐκλεκτὸς βιολιστῆς καὶ καθηγητῆς τοῦ Ὁδείου κ. Μπακίμος, ὁ ὁποῖος ἐξετέλεσε μὲ θαυμαστὴν μουσικότητα καὶ ἀμεμπτη δεξιότητι τὸ ἀ' μέρος τῆς σονάτας Κρόϋτσερ τοῦ Μπετόβεν, ἐνῶ τὸ μέρος τοῦ πιάνου ἐκράτησε ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὰ ἡ δις Νικολαΐδου.

Ἡ ἐπίδειξις αὐτῆ εἶναι ἀντιπροσωπευτικὴ τῆς σοβαρῆς ἐργασίας τῆς τάξεως αὐτῆς τοῦ «Ἑλληνικοῦ Ὁδείου».

—'Από τις ώραιότερες όμως, όχι μόνον μαθητικές συναυλίες, αλλά και γενικώτερα έφεινές μουσικές εκτελέσεις ήσαν οι υπό τύπον εξέτασεων δύο τελευταίες επιδείξεις της τάξεως της μουσικής δωματίου εις τό Ώδειον Ἀθηνῶν τοῦ καθηγητοῦ κ. Μπουστίντου.

Εἶνε γνωστό τοῦς καλλιτέχνας καὶ φιλομούσους μας ὅτι οἱ ἐμφανίσεις τῆς τάξεως αὐτῆς παρουσιάζουν πάντοτε ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν σπάνια συνολικὴ τους ἐπιτυχία, γιὰ τὴν τεχνικὴ ἀριότητα καὶ τὴν ἀξιοθαύμαστη αἰσθητικὴ τους ἀπόδοσι, σὲ βαθμὸν νὰ εἰμφοροῦν καθ' ὅλα νὰ παραβληθοῦν μὲ ἀνάλογες ἐκτελέσεις εὐρωπαϊκῶν Ὁδείου.

Οἱ ἐφεινές ἐπιδείξεις τῆς μουσικῆς δωματίου τοῦ Ὁδείου, ἂν καὶ αὐτὴ τὴ φορὰ δὲν μᾶς παρουσιάσθησαν, ἰδίως στὰ ἔγχροδα, τὰ τόσοσ σημαντικῆς ἀξίας καὶ ἀριθμὸ ἐξαιρετικὰ ταλέντα ἄλλων ἐτῶν, ἐν τούτοις εἶχαν ἀνάλογον ἐνδιαφέρον μὲ τὰς προηγουμένας, μιά λαμπρῆ, ἐν γένει, ἐπιτυχία.

Ἀπὸ τοῦς συμπράξαντς (τῆς α' ἐπιδείξεως) σημειώνουμε γιὰ τὴν ἀξιόλογη, μουσικοτεχνικῶς, ἐπιτυχία τὴν δα Ὁσίπωφ, Χωραφᾶ, τὸν κ. Σκατζουράκη (βιολί) τῆς δεξ. Κακούρη, Λαγάνα, Τρικαίου καὶ Ἀρμακόλλα (πιάνο) καὶ τὸν κ. Κυπραῖο (τσέλλο).

Στὴ δευτέρα ἐπίδειξι ἡ ἐκτέλεσι ἀπὸ τοῦς τελειοφοίτους μαθητᾶς ἔργων Σοῦμπερτ, Σίντιγκ, καὶ Φράγκ ἦταν ἀκόμα καλύτερα, καθ' ὅλα ἀριστοτεχνικῆ.

Ἰδιαιτέρως ἀξίωσημῆστο ἦταν τὸ μουσικώτατο καὶ ἀμειπτο τεχνικῶς παίξιμο τῶν πιανιστριῶν δων Φιλίππιδου, Ἀγγελάστου, Μιμίκου, Κοτσάκου, Βράνου καὶ Βράνικα καὶ τῶν κ.κ. Κοφίνο, Κρασαᾶ, δεξ Μπουστίντου (βιολί) καὶ κ. Ἀντωνίου (τσέλλο).

Γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχία τῶν ἐπιδείξεων αὐτῶν ὀφείλονται θερμὰ συγχαρητήρια κατὰ πρῶτο λόγο στὸ διακεκριμένο καθηγητὴ τοῦ βιολιῦ καὶ τῆς μουσικῆς δωματίου κ. Μπουστίντου.

—'Απὸ τις καλύτερες μαθητικῆς, ἐν γένει, ἐπιδείξεις τῆς περιόδου ἦταν καὶ ἡ τελευταία τῆς τάξεως τῆς διακεκριμένης καλλιτεχνίως-καθηγήτριας τοῦ πιάνου Κας Λ. Εὐλαμπίου—Βωτιέ, ποῦ ἐδόθη στὴν αἴθουσα τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν.

Στὴ συναυλία αὐτὴ ἡ Κα Εὐλαμπίου, ἡ ἐκλεκτὴ μαθήτρια τοῦ μεγάλου Γκοντόφσκι, καὶ πάλιν μᾶς ἔδωκε δειγμάτα τῆς ἀξιολογώτατης, τῆς ἀνώτερης μουσικοπαιδαγωγικῆς τῆς ἐργασίας, ἡ ὅποια τὴν κατατάσσει μεταξὺ τῶν καλλιτέρων μας καλλιτεχνῶν—καθηγητῶν τοῦ πιάνου.

Ἐκεῖνο ποῦ μᾶς κάνει νὰ ἐκτιμήσουμε ἰδιαιτέρως τὴ λαμπρῆ μουσικοπαιδαγωγικὴ τῆς δρᾶσι εἶνε τὸ γεγονός, ὅτι συχνά, ὅπως συνέθη ἐν μέρει καὶ στὴ συναυλία αὐτῆ, κατορθῶνε διὰ τῆς μεθοδικῆς διδασκαλίας τῆς καὶ ὑποβολῆς νὰ παρουσιάζη καλλιτεχνικώτατα ἀποτελέσματα σὲ μαθητᾶς, ποῦ δὲν παρουσιάζουν κανένα ἀξιόλογο μουσικὸ ταλέντο, σὲ στοιχεῖα, πολλὰς φορᾶς, πεζᾶ καὶ ἀντικαλλιτεχνικά.

Ἀπὸ τοῦς ἐμφανισθέντας στὴ συναυλία αὐτὴ μαθητσομένους ξεχωρίζουμε κατὰ πρῶτο λόγο τὴν κ. Πούλου—Ντομπροδόλσκη, ἡ ὅποια κατὰ τὴν ἐκτέλεσι τῆς παθητικῆς καὶ ἀρκετὰ δύσκολης Ραφωδίας τοῦ Μπράμς ἐφανέρωσε ἐξαιρετικὴ μουσικότητα, ἕνα εὐαθὺ καὶ ἐγγενικὸ καλλιτεχνικὸν τεμπεραμέντο καὶ ἀμειπτη δεξιότητα. Ἀσφαλῶς πρόκειται: γιὰ ἕνα καλλιτεχνικὸν στοιχεῖο προορισμένο νὰ διαπρέψη προσεχῶς. Ἰκανοποιητικά, ἰδίως τεχνικῶς, ἔπαιξε ἡ δις Μουμούρη τὸ κονσέρτο τοῦ Σαίν-Σάνς, καθὼς καὶ ἡ δις Βόγλη ἀμειπτη στὰ ἔργα Σοπὲν καὶ Σαίν-Σάνς. Ἡ δις Βεργοπούλου σὲ ἔργα Σοῦμαν, Σκριάμπιν, Παγκανίνι—Λιστ καὶ Ραβέλ ἔδειξε ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένη δεξιότητα, ἂν καὶ εἶχε κάποια ξηρότητα ἀποδόσεως. Ἐπίσης ἡ Κα Τραβασάρου—Χαμουδοπούλου ἔπαιξε ἀρκετὰ καλὰ τὴν σονατίνα τοῦ Ραβέλ.

Τὴν μεγαλυτέρα ἔμως ἐπιτυχία ἐσημείωσε ἀσφαλῶς ἡ ἐκλεκτὴ καὶ εὐφύμως γνωστὴ καλλιτέχνις τοῦ πιάνου δις Δίτη Πάνου (διπλωμ. μαθήτρια τῆς Κας Βωτιέ) ποῦ συνέπραξε εὐγενῶς στὴ συναυλία ὡς ἀκκομπανιατρίς καὶ σολίστ. Ἡ δις Πάνου ἡ ὅποια ὑπὸ τὴν διπλὴν τῆς αὐτὴν καλλιτεχνικὴν ιδιότητα μὲ τις καλλιτεχνικώτατες εἰς τὸ παρελθόν ἐμφανίσεις τῆς κατατάσσει, μεταξὺ τῶν καλυτέρων, ἐν γένει, καλλιτεχνῶν μας τοῦ πιάνου, στὴ συναυλία αὐτὴ ἀκκομπανιάρως μὲ θαυμάσι, ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, ἐπιτυχία. Ἐπίσης στὴν ποιητικώτατη «Σπουδὴ» τοῦ Σκριάμπιν καὶ τὸ χαριτωμένο καὶ καπριτσιόζικο «Τραγοῦδι τῆς Ἰσπανίας» τοῦ Ἀλμπενίξ ἐφανέρωσε τὰ σπάνια μουσικὰ καὶ τεχνικὰ τῆς προτερήματα, τὴν ευγενικὴ καὶ εὐθεῖα μουσικότητα, τὴν ἔντονη ρυθμικότητα καὶ καταπληκτικὴν δεξιότητα τῆς.

Γιὰ τὴν τόσο ἐπιτυχημένη συνολικά, αὐτὴ συναυλία ὀφείλονται πρωτίστως τῆς διακεκριμένη καλλιτεχνίδα - καθηγήτρια Κα Εὐλαμπίου—Βωτιέ δίκαια συγχαρητήρια.

Ο ΧΡΟΝΙΚΟΣ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

Πλούσιος από μουσική κίνηση ο μήνας αυτός στην Πόλη. Ἄρχισε με τίς συναυλίες τῶν γερῶν τούρκου βιολονίστα Ἰζζέτ Νεζίχ, πού ξεκινώντας ἀπὸ τὸ Concert τοῦ Menelson πέρασε σ' αὐτὸ τοῦ Paganini μαζί με τὸν πιανίστα Ἀφίφ καὶ κατέληξε στὸ concert τοῦ Βιστάν. Κι' ἔτσι με τὰ τρία αὐτά, γερὰ κομμάτια τοῦ ρεπερτουάρ τοῦ βιολιῶ, ὁ Ἰζζέτ μπέης θέρισε τοὺς καρποὺς τῶσων χρόνων ἀτέλειωτης καὶ συστηματικῆς μελέτης. Δεύτερη σὲ σειρά ἔρχεται ἡ συναυλία τῶν δύο ἀδελφῶν Necdet καὶ Ferhüde, στὸ βιολι καὶ τὸ πιάνο. Τὰ καλὰ αὐτὰ παιδιὰ, θεώρησαν ὑποχρέωση στὴν πατρίδα τοὺς νὰ δώσουν μιὰ συναυλία γιὰ νὰ παρουσιασθοῦν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοὺς ἀπὸ τῆς Λεϊψία. Τὸ βιολι τοῦ Νεοζτέτ Μπέη ἀξιοπρόσεχτο ἀπ' τὴν καθαρότητα καὶ τὴν ἀκρίβεια τῆς νότας. Ὅσο γιὰ τὴν Ferhüde, πού ὡς τώρα τὴ γνωρίζαμε γιὰ τέλεια accompagnatrice τὴν εἶδαμε φέτο μετὰ χαρὰ ἐξελιγμένη καὶ σὲ καλὴ σολίστ. Μετὰ τὰ κομμάτια τοῦ Chopin καὶ τοῦ Σκριάμπιν δικαίως τὰ χειροκροτήματα τοῦ μουσικόφιλου κοινοῦ.

—Ἐπιτυχημένο τὸ ρεσιτάλ μουσικῶν τραγουδιῶν τῆς Λεμάν Τιρέμ χανοῦμ. Φωνὴ καλὴ καὶ μελετημένη. Ὅμως, ἂν τὸ πρόγραμμά της δὲ νοθεύοταν ἀπὸ δύο τραγουδιὰ εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς, ἡ νεαρὴ τραγουδίστρα μας θ' ἄρσεν περισσότερο.

—Παράλληλα μ' αὐτὰ, δονήθηκε πάλι ἡ μεγάλη σάλα τοῦ «Théâtre Français» ἀπὸ χειροκροτήματα γιὰ τοὺς καλοὺς μαθητὰς τῶν διαλεχτῶν μαέστρον μας Adinolfi καὶ Ἀντωνιάδη. Στὸ πρῶτο ρεσιτάλ τοῦ Adinolfi παρουσιάσθηκε μονάχη ἡ Δεσποινίδα Odile Dandoria καὶ δίκαια θαυμάστηκε. Τὸ πρόγραμμα, πρὶν ἔκλεινε ὀνόματα σὺν τοῦ Bach-Busoni, Schumann, Debussy, Procofiëff, Chopin κι' αὐτοῦ τοῦ ἴδιου Adinolfi («Festin aux fonds des eaux»), ἐκτελέσθηκε μετὰ πολὺ μῆτρο. Ἰδιαίτερα θαυμάσθηκε τὸ μουσικὸ ταλέντο τῆς νέας ἐκτελέστριας στίς «Etudes Symphoniques» τοῦ Schumann. Στὸ δεύτερό του ρεσιτάλ εἶδαμε μ' εὐχαρίστηση, περισσότερες μαθητρίδες τοῦ καλοῦ αὐτοῦ πιανίστα κι' ἰδιαίτερα μᾶς ἄρσεν ἡ δ/νίς Κ. Ρεσίτ στὸ I μέρος du concert No 3» τοῦ Beethoven, ἡ μικρούλα Π. Παναγιωτίδου στὰ «Nocturne No 2» καὶ «Improptus la b.» τοῦ Chopin καὶ κορίσις ἡ Δεσποινίδα Α. Γκασπαριά στὸ «Rigoletto» τοῦ Liszt. Ὁ δάσκαλός της μπορεῖ νὰ ναι ὑπερήφανος γι' αὐτήν.

—Μυσταγωγία ποαγματικὴ ἡ συναυλία τῶν μαθητῶν τοῦ μαέστρου Ἀντωνιάδη. Ὁ μοναδικὸς μας βιολιστὴς πρὶν φύγει γιὰ τὸ Παρίσι, ὅπου θὰ παρουσιάσει μιὰ καινούργια μέθοδὸ τοῦ χρήσεως τοῦ δοξαριῶ, ἔκρινε καλὸ νὰ παρουσιάσει τοὺς μαθητῆς του. Τοὺς ἀξιούς του. Καὶ δὲν ἔκαμ' ἄσκημα. Μᾶς χάρισε μιὰν ὄμορφη καλλιτεχνικὴ ἀπόλαυση. Θαυμάσαμε ἰδιαίτερα τοὺς κ. κ. Ρωμάνο καὶ Μπόλλο καὶ τὰς Δεσποινίδας Κοπέλλο καὶ Μπάμπερζε γιὰ τὴν ἀριετιότητα ἐκτέλεση τοῦ μέρους τους.

—Ὅμως τὸ πῶς σημαντικό μουσικὸ γεγονός τοῦ μήνα αὐτοῦ στάθηκε ἡ πλατύτερη ἐμφάνιση τοῦ συμπολίτη μας θαυόφωνου καντάντε, ὅπως ἀποκαλεῖ τὸν ἑαυτὸ του ὁ ἴδιος, Λάζαρου Καγκελίδη, στὸ Γαλλικὸ Θέατρο. Ὑστερ' ἀπὸ τὸν Τίτα Ρούφο, τὴν ἔσπεσμένη δόξα καὶ τὸν διακεκριμένον θαυόφωνον τοῦ «Ἑλληνικοῦ Ὁδείου» κ. Δρακόπουλον, πού θεώρησε, φαίνεται, καθήκον του νὰ κοροϊδέψει ὄχι μονάχα ἐλάκερη τὴν καλλιτεχνικὴ Αὐλὴ, μὰ καὶ τὸ Ἑλληνικὸ Ὁδεῖο ἀκόμα καὶ παρουσιάσθηκε στὴν αἴθουσα τοῦ θεάτρο «Ἐκλαίρ», γιὰ νὰ μᾶς δείξει τίς ὑπέροχες ἀτέλειες τῆς «φωνάρας» του, τὸ ρεσιτάλ τοῦ Λάζαρου Καγκελίδη μᾶς ἤρθε σὺν ἑνα βραδάκι ἄρασερ' ὕστερ' ἀπὸ μιὰ μέρα κάψας.

Τὸν κ. Καγκελίδη τὸν ἀκούσαμε γιὰ πρώτη φορὰ ἂν κι' ἀπὸ καιρὸ παρουσιάζεται σὲ σαλόνια, συγκεντρώσεις—συλλόγους. Καὶ μᾶς ἄρσεν. Καὶ τὸν θαυμάσαμε. Λαμπρὴ φωνή. Δυνατὸ ταλέντο. Σίγουρα μπάσα. Ἀκούραστες νότες. Τέμπρο γερὸ καὶ καθαρό. Ἡ ἐκτέλεση τοῦ προγράμματος, ἀληθινὴ ἀποκάλυψη. Καὶ σὲ κομμάτια μετὰ διάφορο κάθε φορὰ, χρώμα. Ἄφθονο αἶσθημα στὸ «Νερωμένο κρασί» τοῦ Χατζηναποστόλου—Πολέμη καὶ τὸ «Γέρο—Δήμο». Καὶ τέχνη δυνατὴ κι' αὐστηρὴ στὸ «Chant de Mefisto dans la cave d' Auerbach» τοῦ Moussorgsky. Στὸ πιάνο ὁ νεαρός μαέστρος Καποτοσέλλη χαριτωμένος. Σύνολο τέλειο κι' ἀξιὸ γιὰ συγχαρητήρια.

Πάντως, θὰ θέλαμε πολὺ νὰ τὸν ξαναδοῦμε, γιὰ νὰ μὴ δίνουμε εὐκαιρία ἔτσι σὲ μερικά... ταλέντα νὰ μᾶς κοροϊθεύουν καὶ μᾶς καὶ τὴν τέχνην. Αὐτὸ τὸ εὐχόμεστε καὶ τὸ θέλουμε ἀπὸ τὸν συμπαθητικὸ τραγουδιστὴ μας

Πόλη, Ἰούλιος 1931

Α. Ν. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΜΑΣ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΩΔΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Υπό τήν προεδρίαν του υποδιοθυντού του Ώδειου Ἀθηνῶν κ. Φ. Οικονομίδη αἱ ἐξεταστικαὶ ἐπιτροπαὶ τῶν ἀπολυτήριων ἐξετάσεων τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους ἐξέδωκαν τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν ἔχοντα ὡς ἑξῆς.

Σχολὴ βιολοντσέλλου : Ὁ κ. Γεώργιος Σ. Ἀντωνίου ἐκ Τρικυαλῶν (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἀγ. Παπαδημητρίου), ἀπολυτήριον δίπλωμα σολίστ βιολοντσέλλου μὲ τὸν βαθμὸν: ἀριστα καὶ πρῶτον βραβεῖον.

Σχολὴ κλειδοκυμβάλου : Ἡ δεσποινὶς Ἀγγελικὴ Γ. Κονταράτου ἐξ Ἀθηνῶν (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Σ. Φαραντάτου), ἀπολυτήριον δίπλωμα σολίστ κλειδοκυμβάλου μὲ τὸν βαθμὸν: ἀριστα καὶ δευτέρον βραβεῖον.

Σχολὴ βιολίου : Ἡ δεσποινὶς Ἑλένη Γ. Μπαρκούρη ἐξ Ἀθηνῶν (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Μπουστίντου) πτυχίον βιολίου διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς προκαταρκτικῆς, κατωτέρας καὶ μέσης τάξεως μὲ τοὺς ἐξῆς βαθμοὺς: Διδασκαλία: Λίαν καλῶς, ἐκτέλεσις: Λίαν καλῶς.

Σχολὴ θεωρητικῶν μαθημάτων : Ὁ κ. Ἀγκόπ Α. Παπαζιάν ἐκ Σμύρνης (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Φ. Οικονομίδη), πτυχίον ἁρμονίας μὲ τὸν βαθμὸν: Ἀριστα.

Ὁ κ. Παναγιώτης Σ. Βρεττός ἐκ Κεφαλληνίας, τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Σ. Καίσαρη, πτυχίον ἐνοργανώσεως μὲ τὸν βαθμὸν: Ἀριστα.

Ἐτήσιος διαγωνισμὸς Σολφέζ διὰ τὸ βραβεῖον τοῦ κ. Γ. Ν. Νάζου ἐκ δρ. 3.000.
Τὸ βραβεῖον τοῦτο ἀπενεμήθη ὡς ἑξῆς: Εἰς τὴν μαθήτριαν Λουκιάν Α. Κόκλα τῆς 3ης τάξεως Σολφέζ (κ. Φ. Οικονομίδη) δρχ. 1.500. Εἰς τὸν μαθητὴν Γεώργιον Γ. Κοφῖνο (τῆς 3ης τάξεως Σολφέζ τῆς κ. Α. Ζούκη Λεκατσά) δρχ. 1000. Εἰς τὸν μαθητὴν Ἀρετὴν Γ. Ἀθανασιάδου τῆς 3ης τάξεως Σολφέζ (κ. Α. Ζούκη Λεκατσά) δρχ. 500.

Οἰκονόμιον βραβεῖον τῆς ἐν Τεργέστῃ κοινότητος τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων ἐκ δρ. 1500. Ἀπενεμήθησαν εἰς τὸν μαθητὴν Ἀναστάσιον Σ. Κυπραῖον τῆς ἀνωτέρας τάξεως βιολοντσέλλου (τοῦ καθηγητοῦ κ. Ρ. Γαϊδεμβέργκερ) δρχ. 750 καὶ εἰς τὸν μαθητὴν Μιλτιάδην Δ. Σιαδήμαν τῆς ἀνωτέρας τάξεως βιολίου (τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Μπουστίντου) δρχ. 750.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ

Ἐνώπιον τῶν οἰκείων ἐξεταστικῶν ἐπιτροπῶν ἐγένοντο αἱ ἐπὶ διπλώματι καὶ πτυχίῳ ἀπολυτήριαι ἐξετάσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ώδειοῦ. Τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν ἔχουν ὡς ἑξῆς:

ΧΕΙΜΕΡΙΝΑΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Σχολὴ πιάνου : Ἡ κ. Σοφία Βλαστοῦ ἐξ Ἀθηνῶν, (τῆς τάξεως τῆς καθηγήτριας διδος Ἡῆς Πανᾶ), δίπλωμα πιάνου μὲ α' βραβεῖον. Ἡ δις Εὐθυμία Σκουλαρίκη ἐκ Πειραιῶς, τῆς τάξεως τῆς καθηγήτριας διδος Ἡῆς Πανᾶ, δίπλωμα πιάνου μὲ β' ἔπαινον. Ἡ δις Ἀσπασία Παρθενοπούλου ἐξ Ἀλμυροῦ, (τῆς τάξεως τῆς καθηγήτριας κ. Ν. Γκρινιατσου), πτυχίον πιάνου μὲ τὸν βαθμὸν καλῶς.

Σχολὴ τραγουδιοῦ : Ἡ δις Λόλα Βενετσάνου ἐξ Ἀθηνῶν, (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Κίμ. Τριανταφύλλου), δίπλωμα μονωδίας μὲ β' βραβεῖον.

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΕΛΟΥΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ

Σχολὴ πιάνου : Ὁ κ. Γεώργιος Πλάτων ἐξ Ἀθηνῶν (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Θ. Πινδίου), δίπλωμα πιάνου μὲ α' βραβεῖον. Ἡ δις Δέσποινα Καραμασιόνα ἐκ Πειραιῶς (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Θ. Πινδίου), δίπλωμα πιάνου μὲ α' βραβεῖον. Ἡ κ. Κούλα Ζώη ἐξ Ἀθηνῶν (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Θ. Πινδίου), δίπλωμα πιάνου μὲ α' βραβεῖον. Ἡ δις Ρωξάνη Καούρη ἐξ Ἀθηνῶν, (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Θ. Πινδίου), δίπλωμα πιάνου μὲ β' ἔπαινον. Ἡ δις Νίτσα Δαδιώτου ἐκ Πατρῶν (τῆς τάξεως τῆς καθηγήτριας κ. Ν. Γκρινιατσου), δίπλωμα πιάνου ἄνευ διακρίσεως. Ἡ δις Ἀγγελικὴ Φωτιάδου, ἐξ Ἀθηνῶν (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Α. Τουρνάτσου), πτυχίον πιάνου μὲ τὸν βαθμὸν ἀριστα. Ἡ δις Μάχη Χριστοδούλου ἐξ Ἀθηνῶν (τῆς τάξεως τῆς καθηγήτριας κ. Μ. Λασκοπούλου), πτυχίον πιάνου μὲ

τόν βαθμόν ἄριστα. Ἡ δις Διονυσία Δρίνη ἐκ Ναυπλίου (τῆς τάξεως τῆς καθηγητρίας διδος Κ. Παπαϊωάννου), πτυχίον πιάνου μέ τόν βαθμόν ἄριστα. Ἡ δις Ζωή Τσακωνα ἐξ Ἀθηνῶν (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Θ. Πινδίου), πτυχίον πιάνου μέ τόν βαθμόν λίαν καλῶς. Ἡ δις Ἰουλίη Κριάρη ἐκ Χανίων (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Α. Τουρνάτσου), πτυχίον πιάνου μέ τόν βαθμόν λίαν καλῶς. Ὁ κ. Νικόλαος Λάσκαρης ἐξ Ἀθηνῶν (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Α. Τουρνάτσου) πτυχίον πιάνου μέ τόν βαθμόν λίαν καλῶς. Ἡ δις Σοφία Τριανταφυλλίδου ἐκ Ρωσσίας [τῆς τάξεως τῆς καθηγητρίας κ. Μ. Λασποπούλου), πτυχίον πιάνου μέ τόν βαθμόν καλῶς. Ἡ δις Εὐγενία Γλυκοφρίδου ἐξ Ἀθηνῶν (τῆς τάξεως τῆς καθηγητρίας κ. Ν. Γκρινιάτσου), πτυχίον πιάνου μέ τόν βαθμόν καλῶς.

Σχολή μονωδίας καί μελοδραματικῆς: Ἡ δις Βακῶ Ἀγγιλου ἐξ Ἀθηνῶν (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Κίμ. Τριανταφυλλοῦ), δίπλωμα μονωδίας καί μελοδραματικῆς μέ α' βραβεῖον.

Σχολή βιολίου: Ὁ κ. Σπύρος Ἀδατάγγελος ἐξ Ἀθηνῶν (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Τ. Σουλτσε), δίπλωμα βιολίου μέ α' βραβεῖον. Ὁ κ. Ἀνδρέας Καραμασούνας ἐκ Πειραιῶς (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Λομπιάρκα), δίπλωμα βιολίου μέ α' βραβεῖον.

Σχολή δραματικῆς: Ὁ κ. Στέφανος Νικολαΐδης ἐκ Πειραιῶς (τῆς τάξεως τῆς καθηγητρίας διδος Ε. Κανελλοπούλου), δίπλωμα δραματικῆς μέ α' ἔπαινον.

Σχολή ἀπαγγελίας: Ἡ δις Μίτση Βλυσιδου ἐξ Ἀθηνῶν (τῆς τάξεως τῆς καθηγητρίας διδος Ε. Κανελλοπούλου), πτυχίον ἀπαγγελίας μέ τόν βαθμόν καλῶς. Ἡ δις Χριστίνα Χατζηϊωάννου ἐκ Κύπρου (τῆς τάξεως τῆς καθηγητρίας κ. Τ. Τερντζίου), πτυχίον ἀπαγγελίας μέ τόν βαθμόν καλῶς.

Ἐτήσιος διαγωνισμός ε' τάξεως Σολφέζ: Ὁ κ. Γεώργιος Χρήστου (τῆς τάξεως κ. Μ. Βάρβογλη), α' ἔπαινον. Ἡ δις Βασούλα Πλατοπούλου (τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Μ. Βάρβογλη) β' ἔπαινον.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ

Χειμεριναί ἐξετάσεις: Μαίρη Τραβασάρου-Χαμουδοπούλου, (τάξις κ. Βωτιε), δίπλωμα σολιστ πιάνου μέ α' βραβεῖον παμφηφεῖ καί χιλιόδραχμον βραβεῖον τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου.

Π νηγία διδασκαλίας πιάνου: 1) Νανά Παπαδημητρίου, (τάξις κ. Κάλμοιρη), μέ τόν βαθμόν ἄριστα παμφηφεῖ, 2) Δέσπ. Μανωλάτου, (τάξις κ. Παπαδιαμαντοπούλου), μέ τόν βαθμόν ἄριστα κατά πλειοψηφίαν, 3) Χαρ. Ἀντωνοπούλου, (τάξις κ. Τοτόμη), μέ τόν βαθμόν λίαν καλῶς, 4) Ἡβη Σέμις, τάξις κ. Καλομοίρη, μέ τόν βαθμόν λίαν καλῶς.

Θεριναί ἐξετάσεις: Α' διπλωματικά ἐξετάσεις πιάνου, 1) Μαίρη Βεργοπούλου, (τάξις κ. Βωτιε), δίπλωμα σολιστ μέ α' βραβεῖον παμφηφεῖ καί χρυσοῦν ἄριστέιον δεξιότηχίας πιάνου, 2) Ἐλ. Διγενή (τάξις κ. Παπαδιαμαντοπούλου), δίπλωμα σολιστ μέ α' βραβεῖον παμφηφεῖ, 3) Α. Σερτίσιου (τάξις κ. Παπαδιαμαντοπούλου), δίπλωμα σολιστ μέ α' βραβεῖον.

Β' διπλωματικά ἐξετάσεις μονωδίας. 1) Μικέττη Μαρχοπούλου, (τάξις κ. Γκίνη), α' βραβεῖον μονωδίας καί μελοδράματος παμφηφεῖ, 2) Πόπη Καπερώνη, (τάξις διδος Γεννάδη), α' βραβεῖον μονωδίας καί μελοδράματος, κατά πλειοψηφίαν, 3) Ἄννα Σκιαδά, (τάξις κ. Φωκᾶ) α' βραβεῖον κατά πλειοψηφίαν μονωδίας Κονσερτίστ.

Τραβασάρειον βραβεῖον. Τό ἐκ τριῶν χιλιάδων δραχμῶν ἐτήσιον βραβεῖον θεοπισθῆν ὑπό τοῦ κ. Τραβασάρου διά τοῦς ἀριστούχους μαθητάς τοῦ ἐθνικοῦ ὄδειου ἀπενεμήθη εἰς τὰς διπλωματούχους Μαίρην Βεργοπούλου καί Μ. Μαρχοπούλου ἀνά χιλίας δραχμᾶς καί εἰς τοῦς διακριθέντας μαθητάς τῆς μελοδραματικῆς σχολῆς. 1) Ν. Μοσχονά δραχμᾶς 500 καί 2) διδος Ἐλ. Νικολαΐδου καί Φ. Παπαναστασίου ἀνά δραχμᾶς 250.

Γ' Πτυχιακαί ἐξετάσεις πιάνου: 1) Τάσος Πολιτόπουλος, τάξις κ. Φραγκοπούλου, μέ τόν βαθμόν ἄριστα παμφηφεῖ, 2) Ἐλ. Καραλή, (τάξις κ. Παπαδιαμαντοπούλου), μέ τόν βαθμόν ἄριστα κατά πλειοψηφίαν, 3) Κούλα Καῖρη, (τάξις κ. Καλομοίρη), μέ τόν βαθμόν ἄριστα κατά πλειοψηφίαν, 4) Φωφώ Βενιέρη, (τάξις κ. Σπανοῦδη), μέ τόν βαθμόν ἄριστα, κατά πλειοψηφίαν, 5) Ἄναστ. Καίσαρη, τάξις κ. Σπανοῦδη, μέ τόν βαθμόν ἄριστα, 6) Δέσπ. Αἰθηντοπούλου, (τάξις κ. Παπαδιαμαντοπούλου), μέ τόν βαθμόν ἄριστα παμφηφεῖ, 7) Εδρ. Χατζοπούλου, (τάξις κ. Καλομοίρη), μέ τόν βαθμόν λίαν καλῶς, 8) Μαρία Οικονόμου, (τάξις κ. Καλομοίρη), μέ τόν βαθμόν λίαν καλῶς, 9) Μαρ. Χρυσομαλλίδου τάξις κ. Σπανοῦδη, μέ τόν βαθμόν λίαν καλῶς.

Δ' Πτυχίον ἀπαγγελίας : Σάσα Ίατριδου, (τάξις κ. Κροντηρά-Μεταξά), με τόν βαθμόν ἀρίστα κατὰ πλειοψηφίαν.

Ε' Πτυχία ὄδικης : 1) Ίωάννης Ἀνδρουλῆς, (τάξις κ. Ζώρα), με τόν βαθμόν ἀρίστα, 2) Κ. Κατζηστρατίου, (τάξις κ. Ζώρα), με τόν βαθμόν λίαν καλῶς, 3) Παρρασκινή Λεκαβίδου, (τάξις κ. Καλομοίρη), με τόν βαθμόν λίαν καλῶς.

ΟΔΕΙΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Κατὰ τὴν τελευταίαν μαθητικὴν ἐπίδειξιν τοῦ Ὁδείου Πειραιῶς παρουσίᾳ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Πειραιϊκοῦ Συνδέσμου, τοῦ καθηγητικοῦ καὶ διδασκαλικοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἰδρύματος καὶ ἐκλεκτῆς μερίδος τῆς κοινωνίας τῆς γείτονος τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ λήξαντος ἔτους ἔκαμεν ὁ κ. Ίωάννης Σακκαλῆς, ὁ ὁποῖος ἐκτός τῶν ἄλλων ἀνεκοίνωσε καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐφετεινῶν ἐξετάσεων.

Ὁὗτω ἔτυχον πτυχίου κλειδοκυμβάλου αἱ μαθήτριά : Ἀλέξ. Μπέσση με βαθμόν «ἀρίστα» εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ διδασκαλίαν. Κούλα Καλλιγὰ με βαθμόν «ἀρίστα» εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ διδασκαλίαν. Φιλία Ἀνωμερίτου με βαθμόν «ἀρίστα» εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ διδασκαλίαν. Ἀγγελικὴ Παπαμανώλη με βαθμόν «λίαν καλῶς» εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ διδασκαλίαν. Ὁμοίως ἔτυχον πτυχίου βιολίου : ἡ μαθήτρια δ. Ίφιγένεια Καλλιγὰ με βαθμόν «ἀρίστα» εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ διδασκαλίαν καὶ διπλώματος σολίστ πλαγιαύλου ὁ μαθητῆς Βρεττός με βαθμόν «ἀρίστα» καὶ με διάκρισιν πρώτου βραβείου. Ἐπίσης ἔτυχε διπλώματος δραματικῆς μετὰ λίαν ἐπιτυχεῖς ἐξετάσεις ὁ μαθητῆς Παχρίσης Παυλάκης με τόν βαθμόν «ἀρίστα».

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΜΑΝΔΟΛΙΝΑΤΑ

Κατὰ τὴν τελευταίως δοθεῖσαν ἀρκετὰ ἐπιτυχῆ μουσικὴν ἐπίδειξιν τῆς Ἀθηναϊκῆς Μανδολινάτας μετὰ σύντομον ὀμιλίαν τοῦ προέδρου τοῦ Δ. Σ. κ. Φιλαδελφῆος διὰ τὸ ἔργον τοῦ Σώματός του ἀνεκοινώθησαν τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐφετεινῆς περιόδου.

Ἡ ἐξέτ. ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ διευθ. κ. Ν. Λάδδα ἀπένευμε τὰ ἑξῆς πτυχία : Πτυχίον ὄδικης καὶ ἐνοργάνου μουσικῆς 1) εἰς τὸν κ. Ἀνδρέαν Μπέλικ καὶ 2) εἰς τὸν κ. Β. Παπαδημητρίου.

3) Πτυχίον μανδολίνου στή δα Ἀγγ. Πανταλέοντος. Ἐπαθλα. Τὸ ἐκ 500 δρχ. ἐπαθλον τοῦ προέδρου κ. Φιλαδελφῆος εἰς μνήμην τῆς συζύγου του ἀπενεμήθη ἀπὸ τὴν ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴν παμφηφεῖ εἰς τὸν ἀριστεύσαντα κ. Α. Μπέλικ εἰς τὴν ἄρμονία, σολφῆς καὶ παιδαγωγικῆ μουσικῆ (τάξ. Ν. Λάδδα καὶ Ι. Μαργαζιώτη).

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Ὁ γνώστὸς στοῦς ἀναγνώστας τῶν «Μουσικῶν Χρονικῶν» ἀμερικανὸς μουσικοκριτικὸς κ. Irving Scherke παραμένον εἰς Εὐρώπην ὡς ἀνταποκριτῆς ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων διοργάνωσε κατὰ τὸν παρόντα μῆνα (6, 7 καὶ 8) εἰς τὸ Ἀμβούργο τῆς Γερμανίας τὸ πρῶτον μουσικὸν φεστιβάλ, ὅπως τὸ ὀνομάζει, ἀμερικανικῆς μουσικῆς.

Τὸ Φεστιβάλ αὐτό, τὸ ὁποῖον ἀποδίδει εἰς τὸ νὰ γνωρίσῃ στὴν Εὐρώπην πλατύτερα καὶ πῶς συστηματικὰ τὴν ἀμερικανικὴ μουσικὴ ζωὴ, περιλαμβάνει ἡμίλια γερμανιστὶ ἀπὸ τὸν ἴδιον κ. Ir. Scherke περὶ τῆς προελεύσεως καὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς ἀμερικανικῆς μουσικῆς, καθὼς ἐπίσης καὶ τρεῖς ἐκτελέσεις ἀμερικανικῶν ἔργων.

Ἡ πρώτη ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα ρσιτάλ τῆς καλλιτέχνιδος τοῦ ἁματος Mignon Nevada (σοπράνο), ἡ ὁποία συνοδεύμένη στὸ πιάνο ἀπὸ τὸν κ. Scherke ἐτραγουδῆσεν συνθέσεις τοῦ 19ου αἰῶνος συνθετῶν ἀμερικανῶν τῶν ἀποικιῶν, καθὼς καὶ νεωτέρων.

Ἡ δευτέρα ἐκτελέσεις (δευτέρα ἡμέρα τοῦ φεστιβάλ) περιλαμβάνει ἔργα μουσικῆς δωματίου τῶν Frederick, Jacobi, Roger Settions, Leo Sowerby καὶ Quincy Porter.

Καὶ ἡ τρίτη ἐκτελέσεις (τρίτη ἡμέρα τοῦ Φεστιβάλ) περιλαμβάνει συνθέσεις τῶν Sowerpy, Griffes, Still, Mac Dowell, Howard Hanson καὶ Carl Mckinley. Τὰς συνθέσεις αὐτὰς ἐξέτελεσε ἡ ραδιοσυμφωνικὴ ὀρχήστρα τῆς Φραγκφούρτης ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Franc Mannheiwrec.

Τὸ πρόγραμμα τῆς μουσικῆς αὐτῆς ἑορτῆς ἀνάλογον με τὴν σημασίαν τοῦ πρώτου αὐτοῦ Φεστιβάλ ἀμερικανικῆς μουσικῆς εἰς Εὐρώπην, περιλαμβάνει εἰς πολυσέλδον φυλλάδιον ἐκτός τῶν ἀναλύσεων τῶν ἐκτελεσθησομένων συνθέσεων, ἱστορικὰς μελέτας περὶ τῆς ἀμερικανικῆς μουσικῆς, 1579—1931, ἄρθρα περὶ τῆς ἰνδικῆς καὶ ἀμερικανικῆς τῶν μαζῶν μουσικῆς κ.λ. κ.λ.

W

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἀπὸ τὶς τελευταῖες μουσικοκαλλιτεχνικὲς ἐπιδείξεις τῆς περιόδου ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέρουσα καὶ ἱκανοποιητικὴ συνολικὰ ἦταν ἡ ὠδικὴ ἐπίδειξις τῆς μουσικῆς Ἀκαδημίας τοῦ κ. Νικολάου, κατὰ τὴν ὁποίαν μᾶς παρουσιάσθησαν πολλοὶ ἐκλεκτὰ καλλιτεχνικὰ στοιχεῖα.

Ἐξ ἀφοριῆς τῆς καλλιτεχνικωτάτης αὐτῆς συναυλίας πρέπει νὰ ἐξάρουμε τὴν θαυμαστὴν καὶ αὐρόβη καλλιτεχνικοπαιδαγωγικὴ ἐργασία τοῦ κ. Νικολάου, ποῦ πραγματοποιεῖ τόσο πλούσιους καρπούς, ἐφαρμοζῶν συνάμα μιά ὑποδειγματικὴ αὐστηρότητα καὶ εὐσυνειματικὸς συνδυασμούς, ποῦ πολλὰκις κατευθύνουν τὴν ὅλην δρᾶσιν καὶ ἐκδήλωσιν διαφόρων μεγαλοσχέμων καλλιτεχνικῶν παραγόντων τοῦ τόπου μας.

Ἡ Μουσικὴ αὐτὴ Ἀκαδημία, ποῦ ἐρχεται νὰ πληρώσῃ ἕνα αἰσθητὸ κενὸ γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴν μας ζωὴν, ὡς προορισμένη νὰ συντελέσῃ εἰς μεγάλον βαθμὸν στὴν ἀρτία μουσικοαισθητικὴν διάπλασιν νέων καλλιτεχνῶν, ἰδίως γιὰ τὴν σταδιοδρομίαν τους στὴν ὄπερα, κατὰ τρόπον ποῦ εἴμπορεῖ νὰ ἀντικαταστήσῃ καὶ εὐρωπαϊκὴν εἰδικὴν μόρφωσιν, πρέπει νὰ τύχῃ τῆς θερμότερας ἐνισχύσεως ἀπὸ ὅλους τοὺς πραγματικὰ φιλομούσους, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν Πολιτείαν.

—Ἐπίσης ἀρκετὴν ἐπιτυχίαν μουσικοφωνητικῶς ἐσημαίωσε ἡ ἐπίδειξις τῆς μελοδραματικῆς τάξεως τῆς Κας Μάγγης Καρατζᾶ, ποῦ ἐδόθη στὴν αἴθουσα τοῦ «Ἐλ. Ὁδείου» μὲ τὰ μελοδραματικὰ ἀποσπάσματα Μεφιστοφελῆ (τοῦ Μπόττο) «Γάμοι τοῦ Φ.γκράβ» τοῦ Μότσαρτ, «Προσωπιδιοφόρο χορὸν» τοῦ Βέρντι καὶ «Κάρμεν» τοῦ Μπιζέ.

Σημειώνομε τὴν ἱκανοποιητικὴν ἐπιτυχίαν τῶν δων Δαμίγλου, Κουντούρη, Στάμου, Πρωτοῦ, Φραγκιά, Εἰθυμιάδου, Παπαπέτρου, Δημέρη καὶ τῶν κ. κ. Οἰκονομοπούλου, Τζουανέα, Τερζῆ καὶ Δαλαμάγκα.

—Ἡ «Ἀθηναϊκὴ Μανδολινατά» ἔκαμε μίαν εὐπρόσωπην καλλιτεχνικὴν ἐπίδειξιν ἐπιευκαιρίαν τῆς ἀνακοινώσεως τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους. Στὴν ἐπίδειξιν αὐτὴ διεκρίθησαν κατὰ πρῶτον λόγον οἱ κιθαρισταὶ κ. κ. Ἐρμετσόγλου καὶ Ἰωάννου γιὰ τὴ μουσικότητα καὶ ἀκρίβειαν τοῦ παιζήματός των, ἐπίσης μὲ ἀρκετὴν ἐπιτυχίαν ἐπαίξαν οἱ δεξ Γαϊτάνου, Τριανταφυλλίδου, Καμπάνη, Κορώση, Ἀρμένη Σαρόγλου καὶ οἱ κ. κ. Κούνης καὶ Χριστομόλου.

—Ἀπὸ τὶς τελευταῖες μαθητικὲς ἐπιδείξεις ποῦ παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον εἶναι καὶ ἡ τῆς τάξεως τοῦ καθηγητοῦ τῆς μονωδίας κ. Κ. Τριανταφύλλου τοῦ «Ἐλλην. Ὁδείου», ποῦ ἔγινε στὰ «Ὀλύμπια». Στὴ συναυλίαν αὐτὴ συνέπραξαν μὲ πολλὴν ἐπιτυχίαν οἱ δεξ Ἄγγλου, Φραγκιά, Στάμου, Γαλαζούδου, Ζυγομαλά, Μπουφέτη, Κυριακοπούλου κ.λ.

—Ἐπίσης ἀξιῶται νὰ ἀναφερθῇ ἐν συντομίᾳ, μίαν ἀξιόλογην ἐνόπιον κύκλου καλλιτεχνῶν καὶ φιλομούσων ἐμφάνισιν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν μαθητῶν κ.λ. τοῦ νεοσυστάτου «Ὁδείου Καλλιθέας».

Στὴν ἐπίδειξιν αὐτὴ ἐπαίξαν ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὰ πλὴν τοῦ ἐκλεκτοῦ βιολιστοῦ κ. Μαγειροπούλου, οἱ μαθηταὶ δις Πουλάκη (πιάνο), δ κ. Δουφεζόπουλος (τραγοῦδι), καὶ δ κ. Ἰφάντιδης (πιάνο). Ἰδίως ἔκαμε ἐντύπωσιν ὁ πρῶτος καὶ ὁ τελευταῖος γιὰ τὴ μουσικότητα καὶ ἀκρίβειαν τοῦ παιζήματός των.

—Μεταξὺ τῶν ἐφετερινῶν διπλωματούχων συγκαταλέγεται καὶ ἕνας εὐελπις νέος καλλιτέχνης, δ κ. Π. Βρεττός, δ ὁποῖος ἐτιμήθη μὲ τὸ ἀ'. ἑρ. τοῦ Ὁδείου Πειραιῶς ὡς διπλωματοῦχος τοῦ φλάουτο καὶ ἔλαβε καὶ πτυχίον ἐνοργανώσεως μὲ ἀριστα ἀπὸ τὸ Ὁδεῖον Ἀθηνῶν. Ὁ κ. Βρεττός ἀναμφίβολα μὲ τὴν ὅλην μέχρι σήμερα πλούσιαν μουσικοκαλλιτεχνικὴν του ἐμφάνισιν μᾶς ὑπόσχεται ἱκανοποιητικὴν προσεχῆ καλλιτεχνικὴν σταδιοδρομίαν. Ἐπίσης πλὴν τῶν ἄλλων εὐφήμες μνημονευομένων ἄλλοι εἰς τὰ Μ.Χ. ὠδειακῶν ἀποφοίτων ἀξιῶμεν νὰ ἀναφερθοῦν γιὰ τὴν λαμπρὴν μουσικοτεχνικὴν τους ἐκδήλωσιν δ κ. Ἀντωνίου (διπλοβιολοντσέλλου μὲ ἀ'. ἑρ. τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν) καὶ Ἀβατάγγελος (ἀ'. ἑρ. βιολιοῦ τοῦ «Ἐλλην. Ὁδείου») καὶ στὴ δραματικὴν δ κ. Σ. Νικολαΐδης (διπλωμα δραμ. τοῦ «Ἐλλην. Ὁδείου»).

—Μὲ τὸ παρὸν τεῦχος κλείνει ἡ τόσον ἐνδιαφέρουσα ἐπισκόπησις τῆς τελευταίας θεατρικῆς μας κινήσεως τοῦ ἐκλεκτοῦ δημοσιογράφου κ. Μ. Ροδά, τὴν ὁποίαν εἴμποροῦν οἱ θέλοντες νὰ διαβάσουν καὶ σὲ ἰδιαίτερον τεῦχος, ποῦ κυκλοφορεῖ ἐντὸς τῶν ἡμερῶν αὐτῶν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

(Αναγράφεται κάθε βιβλίο, περιοδικόν ἢ μουσικὴ ἔκδοσις, ποῦ στέλλεται εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιοδικοῦ «Μουσικὰ Χρονικὰ», Γραμματοθυρίδα 230 Ἀθήνας).

ΜΟΥΣΙΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ :

Frescobaldi: 15 Caprices Transcrits pour piano et annotés par Felice Boghen.

Juan Maria de Ugarte: Lans Deo. 20 κομμάτια γιὰ ὄργανο ἢ ἀρμόνιο.

Alexandre Mottu: Douze pièces Liturgiques, γιὰ ὄργανο (20 βιβλίο).

Xavier Gols: Suite γιὰ πιάνο, Prélude, Schergo, Sarabande, Air à danser.

Gil—Marchex: Elégie, γιὰ τραγοῦδι καὶ πιάνο.

Oscar Klemperer: Quatuor, γιὰ πιάνο, βιολί, βιόλα καὶ βιολοντσέλλο.

M. Blancafort: Pastorel—la, γιὰ βιολί καὶ πιάνο.

M. Blancafort: Serenata à l'Infant, γιὰ τραγοῦδι καὶ πιάνο.

René Lenormand: Instants, 6 μελωδίαις γιὰ τραγοῦδι καὶ πιάνο.

P. Bisquertt: Flor Marchita, Ταγκό γιὰ τραγοῦδι καὶ πιάνο.

*Ἐκδόσεις τοῦ οἴκου Maurice Senart 20, Rue du Dragon, 20 Paris.

Louta Nounenberg: Le piano révéle par le film. * Η 8η Etude τοῦ Σοπέν, interprétée par Nicolas Orloff.

Louta Nounenberg: Le piano révéle par le film. * Η 10η Etude τοῦ Σοπέν, interprétée par Nicolas Orloff.

I. Albeniz: La Vega, γιὰ πιάνο. Extraite τῆς σουίτας «The Alhambra».

I. Albeniz: Zortzico, γιὰ πιάνο.

I. Albeniz: Deux morceaux de prose, de Pierre Loti: 1) Crépuscule.

2) Tristesse.

Ernesto Halffter: La chanteuse, γιὰ τραγοῦδι καὶ πιάνο ἐπὶ στίχων τοῦ Denise Cools.

*Ἐκδόσεις τοῦ οἴκου Max Eschig 48, rue de Rome et 1, rue de Madrid Paris (8e).

ΒΙΒΛΙΑ

Ἀντόννη Γαλοῦρη: Ἐρημίτες (Φαναριώτικο μυθιστόρημα). Ἐκδ. Α. Μαυρίδη.

Ὁμήρου Μπέκῆ: Στὴ χαρὰ τοῦ θουνοῦ (Ἐνα ταξίδι στὸ Πήλιο). Ἐκδόσεις «Φλάμμα». Τιμὴ δρχ. 30.

Μ. Φιλήντα: Ἀνατολίτικες ἱστορίες. Ἐκδόσεις «Φλάμμα». Τιμὴ δρχ. 15.

Νικόλ. Σ. Κάλτσα: (Ἐφηγητοῦ τῆς ἱστορίας εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Μεσσηνίας). Εἰσαγωγή εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. (Ἐκδόσεις δευτέρου εἰκονογραφημένη). Ἐκδόσεις «Χαραυγῆς». Τιμὴ δρχ. 50.

Διαλεχτῆς Ζευγώλη: Τραγοῦδια τῆς μοναξιάς (Ποιήματα). Ἐκδόσεις «Μουσικῶν Χρονικῶν». Τιμὴ δρχ. 30.

Μ. Βάλσα: Διγενής! Παραβολὴ μονόπρακτῆ καὶ φάρσα σοβαρῆ, ποῦ καταλήγει ἀπὸ ἓνα ἠλίθιο διδόμενον εἰς μιὰ λυπηρὴ διαπίστωση. Παράρτημα «Φιλολογικῆς Πρωτοχρονιάς» Κων)πολεις.

*Ἀγγελος Δρόσος: Δσταγμαὶ (ποιήματα) Ἀθήναι.

18 κριτικὰ ἄρθρα: γύρω ἀπὸ τὴν ἐκθεσὴ τοῦ κ. Στέρη. Καλλιτεχνικὴ ἔκδοσις περιοδ. «Πάλη». Ἀθήναι.

Ἡ τραγωδία τοῦ κ. Γιάννη Σιδέρη

“ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ”

Θὰ παιχθῇ σὲ λίγο καιρὸ στὸ «ΛΑΓΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ»